

אהר מוועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

אמרי קודש טיש כ"ד טבת תש"פ [311]
קולו בקודש של האדמו"ר הברכת משה [331]
מקבץ סיפורים מזקני אנש על האדמו"ר הברכת משה [332]
הרה"ח ר' נח גולדברג שליט"א - משב"ק
בסיפורים על האדמו"ר הברכת משה [4371]
קח זכות ותרום למערכת 'קול לעלוב'
הנלמדים ביום אלפי שעות לזיכוי הרבים
לרגל השמחות השרויות במעונכם או לע"נ יקירכם
בסך 180 ש"ח בנדירים פלוס ע"ש 'אהל מועד'

מולד חודש שבט | יום חמישי בשעה 8, 45 דק' ו-4 חלקים | ראש חודש ביום חמישי

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

פרשת שמות, ליקוטים

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (א, כ), ודקדקו המפרשים למה נאמר הבאים לשון הוה, וכדאיתא במדרש (שמ"ר אד, ד) וכי היום באים, והלא ימים רבים היו להם שבאו למצרים, והיה צריך הכתוב לומר אשר באו.

וכ"ק זקני מרן הברכת משה זי"ע פירש שהענין הוא כפי שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים נא, ה) 'וחטאתי נגדי תמיד', דגם לאחר ששב החוטא בתשובה שלימה, צריך לראות עצמו כאילו עדיין לא עשה תשובה כראוי, שמא עדיין לא הגיע לדרגא שלא ישוב לכסלה עוד, וע"כ עליו לזכור מעשיו ולהיזהר שלא ייפול שוב.

וכענין שמצינו בחטא אדם הראשון שדרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה יט, יב) על הפסוק (בראשית ג, יב) 'האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל', אמר ר' אבא בר כהנא ואכלתי אין כתיב כאן, אלא ואוכל, אכלתי ואוכל, והיינו דגם אחר ששב ונתוודה, עם כל זה אחז עצמו בבחינה שלא שב כראוי, ועלול עדיין לחטוא ולאכול עוד ח"ו.

ולזה ירמוז הכתוב 'הבאים מצרימה' כלשון הוה, דכל אחד צריך לראות עצמו תמיד בבחינת בא מצרימה, שהייתה מקור הטומאה, ועדיין לא עשה תשובה והשלים עצמו כראוי, עכ"ק.

ונראה לבאר עוד עפ"י דברי קדשו של המהרי"ד מבעלזא אהא דאיתא במדרש עה"כ (דברים ז, יג) ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך, ודרשו חז"ל (דברים רבה ג, ה) למה הוא מקיש פרי הבטן לפרי האדמה, אמר הקב"ה מה פרי אדמתך סיגים, אף פרי בטנך סיגים, דבר אחר מה פרי אדמתך אין בהם לא חטא ולא עוון - אף פרי בטנך לא יהא בהן לא חטא ולא עוון ע"כ, ותמוה מאד איך שייך לדרוש מפסוק אחד שתי דרשות שאחת לכאן ונוגדת את חברתה.

ופי' דהנה בימי הנעורים אין מצוי כמעט שיהיה האדם בלא סיגים, אך לאחמ"כ כשבא בימים ומחשב בעצמו איך העביר בילדותו את ימיו ושנותיו בהבלי הבלים, אזי הוא מתחרט ושב בתשובה על הימים שעברו, ואשרי זקנתנו שכיפרה על ילדותינו.

ומהו הסימן לאדם שאכן תשובתו נתקבלה, בראותו שב"ה פרי בטנו מתעוררים מתעוררים על ידי תשובתו והולכים ומתעלים בדרך התורה והיראה, או אז ידע נאמנה שתשובתו הייתה כהוגן ובשלמות.

ובזה יובנו דברי המדרש דהנה האדם בנעוריו הוא בבחי' 'פרי בטנך סיגים' אך לאחר מכן כשעשה תשובה והוא רוצה לדעת אם נתקבלה תשובתו, אזי אבן הבוחן בשבילו הוא 'מה פרי אדמתך אין בהם חטא ועוון, אף פרי בטנך לא יהא בהם חטא ועוון, כלומר שצריך שישב בתשובה שלימה כ"כ עד שגם צאצאיו פרי בטנו יתעוררו ולא יהא בהם חטא ועוון ח"ו, עכ"ק.

והנה לפי דברי קדשם יבואר היטב מאה"כ 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה', בהלכות תשובה הכתוב מדבר, שזה נרמז בתיבת 'הבאים' וכדברי זקני זי"ע, שגם לאחר שעשה תשובה צריך שיהיה בבחי' 'וחטאתי נגדי תמיד', שיראה עצמו שהוא תמיד בבחי' הבאים לשון הוה, שעדיין לא תיקן ולא השלים עצמו כראוי.

אבל סימן זה יהא מסור בידך, כאשר איש וביתו באו, וביתו היינו צאצאיו כדאיתא באבן עזרא, דהיינו כשרואים שתשובתו והנהגתו עשתה רושם טוב והשפיעה לטובה גם על בניו, הרי זה סימן מובהק שנתקבלה תשובתו כראוי וכהוגן.

והנה בזה יומתק לן מה שהתחיל הכתוב 'הבאים' וסיים 'באו' לשון עבר, שאכן בתחילה צריך האדם להסתפק אם עשה תשובה כראוי, ולהיות כל העת בבחי' 'הבאים מצרימה' וכנ"ל, אך לאחר שאיש

וביתו, כאשר ניכרת ומשפיעה התעלותו גם על הנהגתם והילוכם של בניו וצאצאיו, אז יכול להיות בבחינת 'באו', שכבר עזבו החטא ושב בתשובה שלימה, עד שלא יחזרו לכסלה עוד.

(תש"ע)

פרשת שמות בני ברק תשע"ח

ויגדל משה ויציא אל אחיו וירא בסבלותם, וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול, ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים ניצים וגו' וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר (שמות ב, יא - ד).

ה'חתם סופר' (תורת משה, בפרשתן) מקשה דממה נפשך אם כדן עשה משה שהרג את המצרי למה נתיירא, היה לו לבטוח בהקב"ה שלא יארע לו שום נזק כי נהג על פי התורה, ואם לא כדן עשה קשה וכי יעשה משה עוולה. ועוד יש לדייק למה נאמר איש עברי מאחיו, והלא פשיטא דאם הוא עברי הריהו מאחיו.

ומכוח קושיות אלו מבאר החת"ס דהנוגש המצרי לא הכה בעצמו את היהודי, אלא הכריח שוטר ישראל להכות את אחד מאחיו העברים, ובראות זאת משה דן את המצרי למיתה בגין הצער שגרם לאותו שוטר, דהרי קיי"ל (סנהדרין נח ע"ב) בן נח שהכה ישראל חייב מיתה, וכפי שמוכיח החת"ס מדברי הגמ' שם (ב"ז ע"א) דכותי שציער ישראל בגופו דינו למיתה יעו"ש, וכל שכן כאן שגרם לו צער חיות גדול וקשה כזה ודאי נתחייב מיתה.

אמנם כשראה משה למחרת את דתן ואבירם מכים זה את זה, אז הבין למפרע שטעה אמש בהריגת המצרי, דהנה גם יהודי מסוגל להכות את אחיו מרצונו, ואם כן הנוגש המצרי לא גרם לשוטר היהודי צער כה גדול

המשך בעמ' הבא <<

כפי שהיה סבור אתמול, עד שיגיע לו עונש מיתה בעבור זה. ולפי זה מדויק הפסוק 'זירא איש מצרי מכה', כלומר מכריח את השוטר היהודי להכות 'איש עברי מאחיו', אבל כשיצא למחר וראה את דתן ואבירם וכו"ל, אזי 'זירא משה' על הריגת המצרי, עכ"ד החת"ס.

והנה לכאורה לאחר כל זה עדיין יש להבין למה נתיירא משה, וכי אם דתן ואבירם מכים זה את זה מכאן ראייה שכל יהודי אינו מצטער בהכאת אחיו, וכלום שני אנשים אלו שהיו מקצה המחנה, ללמד על הכלל כולו יצאו.

והנראה לבאר בזה על פי המעשה הידוע מהבעש"ט הק' זי"ע, שפעם אחת נקלע לפניו יהודי מחלל שבת ונחרד הבעש"ט מאד והחל לפשפש במעשיו על מה ולמה איקלע לעיניו לראות דבר כזה, עד שמצא שלפני זמן לא מחה על חילול כבודו של תלמיד חכם, ות"ח כידוע הוא בבחינת שבת, ועל כן נגזר עליו לראות חילול שבת כדי לעוררו לשוב על כך.

היוצא ממעשה זה שאם נקלע לפני יהודי לראות יהודי הנכשל בעבירה, הרי זה רמז והתראה עבורו משמים שגם בו, הרואה, יש שמץ כלשהו של דבר זה שעליו לתקנו. ובוזה יומתקו דברי החת"ס, דכאשר ראה משה רבנו שני יהודים מתקוטטים ומכים זה את זה, מיד חשש שלא לחינם נקלע המחזה לעיניו אלא לרמז לו ולעורר חשבון נפשו על מה שהכה הוא את המצרי, ועל כן 'זירא משה'.

כ"ל שב"ק פרשת ויחי, תשפ"ד בארא פארק

בן יברך ישראל לאמר ישימך אלקים כאפרים וכמנשה. ב'אגרא דכלה' (להרה"ק בעל ה'בני יששכר' זי"ע שהיום ח"י טבת הוא יומא

דהילולא שלו) מדקדק למה יברכו ישראל את בניהם רק כאפרים ומנשה, ולמה לא יאמרו ישימך אלקים כראובן ושמעון ושאר שבטי ישראל, ומהו היתרון בהם.

ומבאר דהנה ידוע שכל התורה כלולה בעשרת הדברות ועשרת הדברות כלולים בדיבור האחרון הוא לא תחמוד וכו' וכל אשר לרעך (שמות כ, יז) והעניין הרמוז בזה הוא שיסוד האמונה והתורה הוא לקבל בלב שלם את מה שגזר הקב"ה, לטוב ולמוטב, ולהתרצות בגזירותיו ית' אשר מנע ממנו הטוב ההוא הניתן לחבירו ולחשוב כי הוא ית' הוא לבדו היודע הטוב והנאות לכל אדם, ולא יקנא את חבירו וכו'.

ועוד זאת ידוע כי התאווה והכבוד מוציאין את האדם מהעולם כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ד כ"א) והעניין הוא כי כאשר ישפיע הש"י טובה אל האדם לא יבקש בזה תאוה וכבוד ויבוא להתגאות על חבירו בזאת הטובה, רק אדרבא יינעע לפני בוראו ויחשוב כי הוא מצד חסדיו ית'.

והנה יעקב אבינו כאשר שם את אפרים לפני מנשה הכיר באפרים שלא נתגאה בטובה זו, רק אדרבא היה שפל בעצמו, ומאידך ראה במנשה שלא נתקנא באפרים על הכבוד שנחל, כשראה יעקב את מעלת שניהם, אז בירכם בך יברך ישראל, בשניכם דייקא, 'ישימך אלקים כאפרים מבלי גאות וכמנשה מבלי קנאה על טובת חבירו', עכד"ק.

והנה על הפסוק (לעיל, מז, לא) וישתחו ישראל על ראש המיטה, כתב רש"י וז"ל, על ראש המטה - על שהייתה מיטתו שלמה ולא היה בה רשע, שהרי יוסף מלך היה, ועוד שנשבה לבין הגוים והרי הוא עומד בצדקו עכ"ל, וכבר דקדקו דהרי לפי סדר הדברים קודם נשבה יוסף בין הגוים ולאחר מכן היה מלך, וא"כ היה לרש"י לכתוב הדברים בסדר זה.

והנראה לבאר על פי דברי קדשו של זקני הק' הרבי מלובלין זי"ע בספה"ק 'דברי אמת' (פר' וירא) שאמר בשם זקה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע כי אדם עוד מסוגל לסבול ולקבל באהבה גידופים וחרפות, בלי להקפיד על כך, אבל לשמוע את שבחו ולא ליהנות מכך ולהגיע לגבהות הלב, זהו כבר ניסיון קשה הרבה יותר.

ועוד מצינו בספרו הק' 'זכרון זאת' (פר' מטות) בזה"ל, 'והנה נקל יותר לאדם צדיק שלא יקפיד על גנותו, אך בשבחו, כשמשבחים אותו דברי אמת, קשה יותר שלא לבוא מעט גבהות והנאה בכבוד התורה', ע"כ. העולה מדבריו הק' שניסיון הכבוד גדול יותר מקבלת צער וביזיונות באהבה ולא להקפיד על זה.

ובזה יבאר הכתוב (מז, כ) 'וישם את אפרים לפני מנשה', דהנה לפי דברי 'אגרא דכלה' אפרים רומז לבחינת קבלת הכבוד בלי גאות, ומנשה רומז לקבלת ביזיונות באהבה, וזהו 'וישם את אפרים לפני מנשה', רמז שבחינת אפרים עולה על דרגת מנשה.

והנה אצל יוסף הצדיק גם כן מצינו שעמד בב' ניסיונות אלו, דכשהיה בבית הסוהר סבל הרבה ייסורים וביזיונות וקיבלם באהבה ובאמונה, ולאחר מכן כשהיה מלך לא גבה ליבו ולא רמו עיניו בכבוד העצום שקיבל, ולפי האמור דרגה זו, להיות מלך ולא להתגאות, גדולה יותר מקבלת הביזיונות.

והשתא יתבאר דברי רש"י שבהזכירו את שבחו של יוסף, הקדים מעלתו 'שהרי יוסף מלך היה, ועוד שנשבה לבין הגוים והרי הוא עומד בצדקו', הגם שלפי סדר הדברים זה היה לאחר מכן, אף על פי כן מעלה זו של מלך שאינו מתגאה בכבודו היא הראשונה במעלה.

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיחת קודש

לבחורי ישיבתנו הק' מתיבתא דרבי שמעון - ר"ח שבט תשע"ט "עבודת חודש שבט וימי השובבי"ם"

ממעזריטש צוק"ל על הפסוק 'זאת עולת חודש בחדשו' (במדבר כח, יד) וביאר דהנה ישנם שתי מיני הנהגות בעולם, הנהגה א' היא הנהגה המסודרת מן ז' ימי בראשית לכל ימות עולם, הכול כפי הסידור מצירופי הוי"ה לכל חודש, וסידור כוכבי השמים וכסיליהם (מזלותיהם), כל חודש בטבעו הניתן לו בכוח הוי"ה ב"ה. הנהגה זו רמוזה באות ז', היינו הנהגה המסודרת מן ז' ימי בראשית.

אבל יש למעלה מזו הנהגה, היא הנהגה ה', הנהגת התורה, היינו מה שישראל

בהתאם לצירוף שם הוי"ה המאיר באותו החודש.

ואף על פי כן, אומר ה'בני יששכר', 'החודש הזה לכם' כתיב, כלומר שהנהגת החודש מסורה לכם, לכלל ישראל. כאשר יהודים מתחזקים בעבודת השי"ת בתורה ובתפילה, אזי בידם לשנות לטובה את החודש והנהגתו, להפוך את צירופי החודש מדין לרחמים.

לשנות את העיתים לטובה

וזהו שאמר הרב הקדוש מוה"ר דוב בער

עומדים אנו היום בראש חודש, ה'בני יששכר' כותב בספרו (מאמר קידוש החודש, א, ד) שתיבת חדש עולה בגימטרייה ש"ב, והעניין בזה הוא דהנה כידוע ישנם י"ב צירופי שם הוי"ה, לכל חודש יש את צירוף אותיות הוי"ה המאיר לו, על פיו מושפעת מידת והנהגת ימי החודש.

והנה שנים עשר פעמים הוי"ה, היינו י"ב הצירופים של כל חדשי השנה, עולים יחד בגימטרייה ש"ב, כמניין חד"ש, לשון חידוש, רמז לכך שבכל חודש מתחדשים העתים ומתהווה הוי"ה חדשה בהנהגת העולם,

פועלים על ידי התורה לחדש עיתים חדשים לטובה ולחיים, ואותה ההנהגה נקראת א"ת, היינו הנהגת התורה הכתובה בכ"ב אתוון, מן א' עד ת', ואותן ב' הנהגות יחדיו נקראים זא"ת.

וזהו שאומר הכתוב 'זאת עולת חדש בחדשו', רצה לומר, הגם שלכל חודש יש את ההנהגה המסודרת לו מימי בראשית, זו המתחדשת עפ"י צירוף שם הוי"ה שלו, עם כל זה לא רק ההנהגה הזו פועלת לבדה, רק זא"ת עולת וכו', כי ישנה גם כן הנהגת התורה, היינו לשנות העתים לטובה על ידי מעשים טובים של ישראל, עכ"ד הקדוש ז"ל.

ועל פי זה אמר הרב הקדוש מוה"ר ישראל ז"ל מקאזניץ שזה הוא שאמרו בגמרא ששואלין לאדם ביום הדין 'קבעת עתים לתורה' (שבת לא) וביאר שהשאלה היא האם קבעת עתים אל התורה, היינו האם פעלת על ידי תורתך לקבוע את העתים לטובה, לשנות את העתים המסודרים בטבע מבראשית מדין לרחמים, עד כאן מדברי ה'בני יששכר'.

נמצא אפוא בידינו שלכל יהודי, בראש כל חודש, יש את הכוח לקחת את כל ימי החודש הזה ולשנותם לטובה, להשפיע עליהם הנהגה של רחמים, וזאת על ידי שמתנהגים כראוי ועוסקים בתורה ובעבודה, ואת זה אומר ה'בני יששכר' על כל ראש חודש בכללות.

מזל דלי, מזלם של ישראל

ועתה נחזה מה שכותב ה'בני יששכר' על ראש חודש שבט בפרטות (מאמרי חודש שבט, מאמר א). הנה ידוע שמזל חודש שבט הוא מזל דלי, אך אמרו הקדמונים שמזל דלי הוא המזל של כלל ישראל (עיי' אבן עזרא פר' כי תשא).

והגם שקיימא לן (שבת, קנו.) שאין מזל לישראל, הכוונה היא שישראל על ידי מעשיהן בתורה הופכין את שפיטת המזל לכל אשר יחפצו, אבל על כל פנים בתולדה יש להן מזל, (היינו שאמנם בידם להשפיע על המזל לטובה אך סוכ"ס יש להם שייכות אליו).

ומדוע מזל דלי הוא מזלם של ישראל, כי הנה הדלי עשוי לשאוב בו מים, אין לו תפקיד ומהות עצמית אלא כל מהותו - עבד המשמש את המים, ובזה דומה לו כלל ישראל, שהרי 'אין מים אלא תורה' (ב"ק יז) כמאמר הכתוב (ישעיה נה) א הוי כל צמא לכו למים, וזוהי מהותו ומזלו של כלל ישראל - עבד המשמש את התורה.

ומאחר שמזלם של ישראל כפוף בעצם מהותו לתורה הקדושה, כעבד המשמש את הרב, שאין לו רצון עצמי אלא רצון האדון,

לכן על אף שהעולם כולו ובריותיו מושפעים משפיטת המזל וכו', אך כלל ישראל לכל אשר יחפצו יטו את המזל, כי על ידי עסק התורה והמצוות בידם להפך הכול לטוב.

ומוסיף ה'בני יששכר' שהנה יום זה בו אנו עומדים כעת, יום ראש חודש שבט, הוא אחד הימים המוזכרים בפירוש בתורה, ואגב איתא בספרים הק' שיום הנזכר בתורה הוא מהימים הגדולים, והיכן נזכר, בפסוק במשנה תורה (דברים א.ג.) בעשתי עשר חדש באחד לחדש וכו' הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר.

לאמר היינו לדורות, ומה אמר להם, אין מזל לישראל, היינו שמזלן כפוף ומשועבד אל התורה ועל כן דייקא בחדש הזה, אשר בו שולט מזלן של ישראל, מזל דלי, בו דייקא הואיל משה באר את התורה, עד כאן מדבריו הק' של ה'בני יששכר'.

אם כן העלינו בידינו שני חלקים, ראשית בכל חודש בשנה יש בכוח ישראל ע"י לימוד התורה להשפיע ולהפך את החודש לטובה, זאהל זיין א גליקלעכער און א רחמימדיגער חודש, ושנית למדנו כי בחודש שבט במיוחד זוכים להשפעות נפלאות בלימוד התורה, וכדחזינן ש'הואיל משה באר את התורה' זה היה בחודש שבט.

ומובא שה'חידושי הרי"ם' זי"ע אמר שבחודש שבט יש התגלות גדולה של תורה שבעל פה, בחודש זה משפיעים לכל יהודי מה שיחדש כל השנה בתורה, והעיד בעצמו שהחידושי תורה שחידש בימי חודש שבט, עולים טפי על מה שחידש בשאר חדשי השנה.

נמצא שחודש שבט הוא חודש המסוגל להתעלות בחלק התורה שבעל פה, זהו זמן שכל אחד יכול לזכות בו לעלייה גדולה.

ימי השובבי"ם, ימים מסוגלים

אוחזים אנו כעת בימי השובבי"ם, ידוע ומפורסם בכל אתר שימים אלו הם ימים המסוגלים, שטארקע טעג, ימים שבהם יכול כל אחד לקחת עצמו לידיו, לתקן את העבר ולקבל על העתיד, ימים שבהם מקבל השי"ת מכל אחד ההתקרבות שהוא עושה, כעת הוא הזמן לכך.

ומהו ענין העבודה בימי השובבי"ם, מובא מזקה"ק הרבי ר' שמעלקא וכן בעוד הרבה ספרים שהעבודה היא יגיעת התורה, לא תעניתים לא סיגופים, אלא יגיעת התורה, זהו התיקון שלנו.

וכך איתא בהנהגות מזקה"ק הרבי ר' שמעלקא זי"ע שכאשר אדם משבר הטבעיות בלימודו, ומתגבר על העייפות והכבדות וכדו' ולומד יותר מהרגלו ובכוח עד שיזיע, "בזה משבר הקליפות והחיצוניים ומכפרין לו אפילו על כריתות ומיתות ב"ד ומיתה בידי שמים".

כשהיהודי מתגבר לעסוק בתורה דווקא כשהגוף אינו רוצה בכך, ווען ס'ווילט זיך נישט לערנען, זהו התיקון הגדול ביותר שיכול להיות עבורו, הכפרה הגדולה ביותר, אפילו על הדברים החמורים ביותר, וזוהי העבודה של יהודי בימי השובבי"ם, להתגבר, לשבר את הטבעיות ולהתייגע בתוה"ק.

להתגבר על כבודת הלב

וכך פירש ה'בית אהרן' את הפסוק בפרשת השבוע, 'בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו ואת לב עבדיו', פרעה הוא לשון עורף - היינו היצר הרע, הקב"ה אומר לכלל ישראל שברו את היצר הרע שבקרבתכם, כי אני ה' הכבדתי את ליבכם, ואת 'לב עבדיו', היינו את העבודה שלכם.

ומה טעם עשיתי כן, למה באמת נתן הקב"ה את היצה"ר באדם, זהו כדאיתא בספרים הק' כדי שיהיה נתון במלחמה תמידית, ויהיה עוסק תמיד בשמירת היצה"ר, מלחמה זו היא המזכה את האדם בשכר הגדול, אלמלי היא לא היה זוכה לשכר זה.

שהרי להקב"ה יש הרבה מלאכים משבחים ומפארים, אבל התענוג והנחת רוח שלו ית' הם דווקא מעבודת האדם, קרוץ מחומר, בראותו אותו עמל ומתאמץ, נאבק עם יצרו ומתגבר עליו, בפרט כשהלימוד והתפילה אינם באים לו בנקל, ס'לערנט זיך נישט, ס'דאוונט זיך נישט, אך הוא חוגר מתניו ומתאמץ בכל כוחו ללמוד ולהתפלל כדבעי, מזה יש להשי"ת התענוג הגדול ביותר ועל זה זוכה האדם לשכר הרבה מאד.

ומהרבי ר' אלימלך זי"ע איתא על הפסוק 'יששכר חמור גרם', כי עיקר השכר שמקבל יהודי הוא על מה שהתגבר כנגד יצרו הרע, וזה נרמז בפסוק 'יששכר - יש שכר', מהו הטעם שיש שכר, זהו 'חמור גרם' החומריות, היצר הרע, שעל האדם מוטל להתאמץ ולהילחם בו, הוא זה הגורם שיקבל שכר.

להתחיל עם עשר דקות

על כל פנים, מכל האמור נתברר לנו שעומדים אנו עתה ביום גדול, יום המסוגל לכל בחור להתחדשות, לקבל על עצמו דברים טובים, ושלוש סגולות יש ביום זה:

א' זהו 'ראש חודש', יום שבו יכול כל יהודי להשפיע על החודש כולו לטובה. ב', זהו ראש חודש שבט, חודש שיש בו התגלות והשפעות נפלאות בתורה שבעל פה. ג', אלו ימי השובבי"ם המסוגלים להתמסר לתורה ועבודת ה' ולקרבת אלוקים, און אז א מענטש נעמט זיך העלפט איהם דער אויבערשטער.

ישועות ב'לעלוב'

ד' שבט בהיכלו של אהבהם של ישראל

צ'רטר לפולין

26 שעות - יום רביעי ז' שבט

להילולא קדישא של רבינו דוד מלעלוב זיע"א

בולל: כרטיס טיסה, תיק אישי 8 ק"ג, הסעות.

2330 ₪

ניתן לרכוש כרטיס לצד אחד (הלוד/חזור) במחיר 1300 ₪ פריטים נוספים בטלפון ובמייל

לפריטים נוספים: 054-842-8586

להרשמה: x3242277@gmail.com

מענה טלפוני בין השעות 9-12 בבוקר, בשאר השעות ניתן מענה דרך המייל. מספר המקומות מוגבל. מ.ל.ת.

יום הטיסה ה' שבט

05:15 21:45

בחיתה בנתב"ג יציאה סלעלוב

ליל רביעי ז' שבט

08:15 03:30

המראה מנתב"ג תענה ללעלוב

והנה זה עתה הראינו לדעת שתפקידנו העיקרי הוא לשבר היצה"ר והחומרות, זוהי הדרך שעלינו ללכת בה, וממילא, לאור כל זה, הנני פונה כעת לכל בחור ובחור, אכן הדבר באמת אינו קל, כל אחד בפנימיותו הוא טוב, כל אחד שואף להתעלות, אלא שפעמים הולך הדבר בקושי. ובכן, העצה לזה היא שכל בחור יעשה חשבון הנפש לעצמו, איננו מדברים כאן שיתחיל מיד עם שמונה עשרה שעות ביום, אף לא בשמונה שעות, אלא יישב ויתבונן לעצמו בכמה זמן הוא יכול לעמוד, כמה זמן יכול הוא לדרוש מעצמו לשבת וללמוד ברציפות עם קצת מאמץ, מיט א ביסל אן געשטרענג'ניש, שהרי הדבר מוכרח להיעשות עם קצת יגיעה, אך החשוב מכל הוא שיוכל לעמוד בזה. אצל אחד יהיו אלו אפילו עשר דקות בלבד, אולם עשר דקות של לימוד אלו יהיו אצלו ברציפות, ללא הפסק ממש, ומובן שמי שמרגיש שיוכל יותר מזה, חצי שעה, שעה, כל אחד בהתאם למאמץ והיגיעה שהדבר דורש מעמו, אבל כמה שקיבל על עצמו - עליו לעמוד בכל תוקף, מיט דעם מוז ער זיך האלט'ן שטענדיג. וכבר מובא בספרים, ב'מסילת ישרים', שהאדם אינו יכול לקפוץ מעלה בבת אחת, כי אז אין הדבר מחזיק מעמד, וה'חתם סופר' מביא

בשם רבו ה'הפלאה' על מה שאמרו חז"ל 'פסיעה גסה נוטלת מאור עינו של אדם', שהרמז בזה שגם ברוחניות לא ידלג האדם פסיעה גסה, לעשות דברים שאינם בכוח, כי הדבר לא יתקיים בידו. אם כן, בחורים'לך, כדי להתחזק ביום גדול כזה, הבה ונעשה חשבון הנפש, כל אחד יחשב כמה הוא מסוגל להשקיע, א ביס'לע יגיעה, כל אחד הרי מכיר את עצמו, העיקר הוא להתחיל, אפילו נניח עם עשר דקות (של לימוד ברציפות), כמובן שמי שיכול חצי שעה או שעה הרי זה משובח, אך אנו מדברים כאן אפילו על התחלה קטנה, 'קלייניקייט'ן. ולאחר שבחור מרגיש בעצמו שכבר כבש את זה, שעשר דקות של לימוד ברציפות כבר הפכו אצלו לרגילות, ללא קושי, אז יוכל להתקדם ליותר מזה, לעשרים דקות, עד שיהיה גם זה רגילות אצלו ואז יתקדם עוד, מתון מתון, כך היא הדרך לעלות מעלה. ובהאי זכות יעזור השי"ת שניקה את העתים ונהפכם לטובה, שנזכה לקבל על עצמנו דברים טובים, להתגבר על הטבע ולעסוק בתורה, ונזכה שיהיה החודש הזה לרחמים לטובה ולברכה, ותזכו כולכם בעז"ה להצלחה בתורה ויראת שמים, אכ"ר.

קיצור שז"ע

ג' סעיפים בכל יום
כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עליו מאד עד שחלה מפגנו כל גופו, מתר לומר לעובד כוכבים שיוציאו. סעיף ה.

מכה שעל גב היד ושעל גב הרגל, וכן על כל מכה שנעשית מחמת ברזל, ועל שחין שבפני הטבעת, וכן מי שבלע עלוקה או שנשכו כלב שוטה או אחד מזוחלי עפר, אפלו ספק אם ממת אס לאו, וכן מי שיש בו קדחת חזקה ביותר, מחללין עליו את השבת. אבל על קדחת המצויה אין מחללין, אלא עושין על ידי עכו"ם.

בסימן קל"ג סעיפים יג - יח).
סעיף ד.

כל מכה שבפנים הגוף, דהינו מן השפה לפנים וגם השנים בכלל, והינו קלקול שמחמת מכה או בועה וכיוצא בזה, מחללין עליו את השבת ואינו צריך אמד, שאפלו אין שם בקיאים והחולה אינו אומר כלום, עושין לו כל מה שרגילים לעשות בהל. אבל כשיודעים ומקירים באותו חלי שממתין ואינו צריך לחלול שבת אין מחללין. מחושים אין נקראין מכה. ומי שחושש בשנו ומצטער

שב"ק שמות כ"ה טבת ה'תשפ"ד
סעיף ג.

אם רופא בקי, אפלו הוא עובד כוכבים, או שאר מבין, אומר שאף על פי שעתה עדין אין החולה בסכנה, מקל מקום אם לא יעשו לו רפואה זאת אפשר שיקבד עליו החלי ויכול לבוא לידי סכנה, אפלו החולה אומר שאינו צריך שומעין להרופא ומחללין את השבת. ואם הרופא אומר שאם לא יעשו לו רפואה זאת ודאי ימות, ואם יעשו לו יכול להיות שיחיה, מחללין גם כן את השבת. (עין עוד

"ואראה את המראה הגדול הזה"

שיחה מיוחדת רוויית הוד עם

הגה"ה רבי משה יצחק נייהוז שליט"א ואחיו הגה"ה רבי דוד אריה נייהוז שליט"א
על הימים הנאדרים בצל כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע
לרגל יומא דהילולא קדישא כ"ד טבת

אמנם, ציין רבינו שאינו זוכר את היום המדויק בו נולד, והוסיף אז שגם את ימי הולדתם של בניו אינו זוכר. בנוגע לשמו השני, מרדכי, סיפר אז את המעשה הידוע כי בליל ה'וואך נאכט' שלו חלמה אמו, הרבנית הצדקנית חנה רייצא ע"ה כי היא רואה יהודים רבים מלווים צדיק אחד, בעל צורה קדושה, וכששאלה מיהו אמרו לה שזהו הרה"ק ר' מרדכי מלכוביץ' זי"ע.

למחרת, קודם הברית, כשמע הסבא רביה"ק הרדצ"ש את החלום התייחס אליו בכבוד ראש והורה כי בנוסף לשם 'משה' שכבר הוחלט להעניק לרך הנולד, יתנו לו גם את השם מרדכי ע"ש הרה"ק מלכוביץ', וייקרא שמו בישראל: משה מרדכי.

זיכרון נורא הוד: "והשב ישראל לנויהם"

כאמור, בגיל צעיר, כילדים, החלו האחים נייהוז שליט"א להסתופף בשולחנותיו של רבינו, בירושלים ובבני ברק, כחניכי 'חברת המתמידים' של לעלוב אף נסעו כמה פעמים בחג הסוכות לבית מדרשו של רבינו בתל אביב (באותן שנים היה רבינו שוהה בחג הסוכות בדירתו בתל אביב שם היה מקום לסוכה גדולה) ועד היום צרובים בזיכרונם רגעים ומחזות קודש מופלאים שהם היו עדים להם בשנים הקדומות.

ר' משה שליט"א: כאמור, היינו אז ילדים צעירים, בתחילה לא ידענו האם הרבי מכיר אותנו ויודע שאנו מגיעים לשולחנותיו, עד שאירע פעם לאחרי ר' דוד מקרה ממנו הבנו שהרבי יודע היטב.

ר' דוד שליט"א: באחת השבתות שנסענו לבני ברק, הייתי אז ילד כבן אחת עשרה, חשתי פתאום שלא בטוב בליל שבת, הלכנו לד"ר קליין שהיה אז בב"ב, וכמוכן שלא יכולתי להגיע באותו ליל שבת לטיש. למחרת קמתי ב"ה והרגשתי טוב יותר והלכתי לבית מדרשו של רבינו, והנה הפעם, לראשונה, פונה אליי רבינו ושואל אותי בחביבות "היכן היית אתמול בלילה?", או אז נוכחנו כי הרבי יודע היטב מי נמצא בשולחנו, לרבות ילדים צעירים כמונו.

ר' דוד שליט"א: זוכר אני את אותו ראש השנה בו לא חש רבינו בטוב (בשנת תשכ"ח). ביום ב' דראש השנה שחל ביום שישי, ירד רבינו מבית האכסניה לתקיעות בשעה מאוחרת

שהטמפרטורה בו זינקה לשיאים לוחטים של חום, גם מחוץ למתחם היה חם מאוד, אך לפחות היה שם משב רוח קל.

אכן לאחר השוה"ט הכריז רבינו באוזני הנוכחים: "סאיז א גיהנום ברוחניות און בגשמיות אינדרויסן - בחוץ שורר 'גיהנום ברוחניות ובגשמיות', לא לצאת החוצה"...

וייקרא שמו בישראל

רבי דוד שליט"א: אחד הטיש'ן הזכור לי משנות ילדותי הוא טיש ה' אלול, הילולת רביה"ק הרדצ"ש זי"ע, שהתקיים בישיבת לעלוב בשכונת בית ישראל בירושלים (בו שכנה קודם ישיבת סלונים) באותו טיש הגיע גם אחיו הגדול של רבינו, הגה"ה ר' פינחס חיים בידרמן זצ"ל.

רבינו בדרך כלל היה יושב על כיסא זקנו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע שהיה ירושה בידו, אך זכורני כי באותו טיש אליו הגיע אחיו הגדול, הורה רבינו להעמיד את הכיסא בצד ולהביא לו כיסא פשוט, כי לא רצה לשבת על כיסא זה בפני אחיו הגדול, וניכר לעין כל איך רבינו מקיים מאמר חז"ל (כתובות, קג, א) 'לרבות אחיך הגדול'.

הייתה אז 'א געשמאקער פארברענג' שיחה נפלאה בין האחים על עניינים רבים בתולדות שושלת אבותיהם הק', בין הדברים נסובה השיחה על הולדת רבינו וסיבת קריאת שמו 'משה מרדכי', וסיפר רבינו שהוא נולד בסמוך להילולת זקנו רביה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע ב"ג טבת, ועל כן ניתן לו השם משה, וכך זכר גם אחיו רבי פינטשע.

בחצרות קדשנו נודעים לשם ותהילה האחים הגאונים החסידים לבית נייהוז, הגה"ה רבי משה יצחק שליט"א והגה"ה רבי דוד אריה שליט"א, אשר משחר נעוריהם זכו להתדבק בכ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע ולהתאבק בעפר רגליו בשולחנותיו הטהורים ובכל עת.

אביהם, הגה"ה רבי יואל צבי זצ"ל, איש מעלה ותלמיד חכם עצום, היה חתנו של הרה"ה רבי זלמן בריזל זצ"ל מגדולי חסידיו של רביה"ק ה'ברכת משה' ובהשפעת הסבא הדגול החלו שניהם, עוד כילדים צעירים ממש, להגיע לשולחנותיו הטהורים של רבינו.

במהלך השיחה עולה ונוכרת הנסיעה המשותפת שערך רבינו יחד עם הרה"ה רבי זלמן לקארלין, אל הרה"ק רבי אברהם אלימלך הי"ד, בשנת תרח"ץ. על נסיעה זו היה מספר רבי זלמן תמיד כי רבינו מחמת שמירת עינו המופלגת, הקפיד לשהות רוב הזמן בתא קטן בבטן האונייה, ליד חדר המכונות, למרות שהיה חנוק וטחוב, וכמעט לא עלה לסיפון האונייה שם נשב אוויר צח.

היה רבי זלמן מתאר איך היה רבינו מזמינו בחביבות לבוא ולהתוועד עמו בתא, "קומטס אראפ דא ר' זלמן - בואו ושבנו נא עמי כאן"... עדיין שמור בידי המשפחה ה'מברק' ששיגר רבינו במיוחד לחתונתו בידיו של הגה"ה ר' משה נייהוז שליט"א עליו כתב רבינו מילות ברכה וחתם: 'דיד זקנך'.

ואם הזכרנו את שמירת עינו של רבינו, מספרים לנו האחים שליט"א: היה זה כשהיינו שבת אחת עם הרבי זי"ע ב'עין גדי', היינו מנין מצומצם של אברכים ושהינו במתחם סגור

מאד והתפלל עם מניין מצומצם, לאחר מכן ערך את הסעודה בבית האכסניה, אצל בתו הרבנית הצוה"ח מרת חנה ע"ה.

באותה סעודה נכחו גם הגה"ח רבי שמואל אהרן וובר זצ"ל והגה"ח ר' יהודה אשר ראטה זצ"ל, מגדולי חסידי רביה"ק הרדצ"ש זי"ע. באמצע הסעודה פנה אליו רבינו ושאלו בלשון הקודש: "אתם רואים אתם את זקני רביה"ק הרדצ"ש זי"ע שנמצא כאן, ר' שמואל אהרן השיב הן ור' יהודה אשר השיב באמונה יוקדת: "אני מאמין". מאותו מעמד חקוקה בזיכרוני דמותו של החסיד ר' יהודה אשר זצ"ל.

ר' דוד שליט"א: בחג השבועות תשכ"ו זימרו בשולחנו של רבינו את תפילת 'מלך רחמן', כשהגיעו למילים 'והשב ישראל לנויהם' התלהט רבינו מאוד ברוב התרגשות ודביקות, כשהוא חוזר על המילים שוב ושוב ומשליך עצמו על השולחן בבכי ובתחנונים, כאש להבה, 'והשב ישראל לנויהם'.

היה זה מעמד מרעיד לבבות, עד כי העומדים סביב החלו לחשוש לשלומו של רבינו, שלא יהא חלילה בבחינת 'נפשו יצא בדברו' כפשוטו (אגב, הייתי אז ילד כה צעיר שלפי השגתי חשבתי ש'לנויהם' הוא מלשון נביא, לתומי סברתי שהרבי מתחנן ומבקש לזכות לדרגת נבואה...)

היה זה החסיד ר' מאיר כצמן ז"ל, מחשובי חסידי קארלין, שניגש ביראת קודש אל הרבי ואחז בידו בעדינות וממש התחנן "רבי, האט רחמנות", שיחדל קמעא מדביקותו פן יבולע לו ח"ו, כמדומני שלאחר מכן ניגש אליו בנו כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם שלמה זצוק"ל והפציר אף הוא ברבינו עד שהתעורר מדביקותו.

ר' משה שליט"א: זכורני פעם אחרת שיזמרו 'מלך רחמן' ורבינו התלהט במילים 'שובה אלינו בהמון רחמיך', אך במקום רחמיך אמר

'בהמון רגליך', הציבור ניסה לתקן את רבינו, אך הוא חזר על כך שוב ושוב, והבינו שיש לו עניין בזה.

ר' דוד שליט"א: הפעם הנוספת שראינו מחזה דומה, היה בפעם האחרונה שהיה רבינו ב'קבר רחל' ביום ההילולא י"א חשוון, חודשים ספורים לפני הסתלקותו, כשהיה רבינו ליד הציון פרץ בבכי נורא וזעק בקול: "מאמע, מאמע, מדהאט נאך נישט מקיים געווען וואס מדהאט דיר צו

עניין של סמיכה

ר' דוד שליט"א: זכורני, לאחר נישואי נכדו של רבינו, כ"ק האדמו"ר מראדושיץ זצוק"ל שהיה לחתנו של כ"ק האדמו"ר משומרי אמונים זצוק"ל, באחד מימי השמחה הגיע רבינו לביקור אצל מחותנו סב הכלה, הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זצוק"ל בעל ה'יקרא דמלכא', חותנו של האדמו"ר משומרי אמונים.

באותו מעמד סיפר ה'יקרא דמלכא' לרבינו: זוכר אני שהגעתם לזקני, הרה"ק רבי שלומק'ה מזוועהיל זי"ע והוא הושיב אתכם על הכיסא שלו, ואצל הסבא היה זה עניין של סמיכה..."

געזאגט וישבו בנים לגבולם, מאמע זאהלסט זיך נישט לאזן - אמא, אמא, עוד לא קיימו את מה שהבטיחו לך, 'ושבו בנים לגבולם', אמא אל נא תותרי עד שתמלא ההבטחה."

במשך דקות ארוכות התייפח רבינו בדמעות שליש על ציון רחל אמנו ע"ה עד שבנו כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם שלמה זצוק"ל ניגש אליו "טאטע, גענוג, גענוג", וביקש שיחדל מבכיו ותפילתו מרוב דאגה לבריאיותו.

היהודי האילם' השיב 'אמן, אמן'

ר' דוד שליט"א: אחד מזיכרונותי כילד בשולחנו הטהור של רבינו בבית מדרשו ברח' רבי עקיבא בבני ברק, הוא אותו ליל שבת קודש בו הגיע לשולחנו של רבינו יהודי יקר מכפר חב"ד, שעבד כצבעי לפרנסתו. היה זה כמדומני בשנת תשכ"ו, שבת לפני היא"צ של 'מאמע רחל' - רחל אמנו ע"ה.

באחד הימים טיפס היהודי הזה על סולם גבוה לצורך עבודתו ולפתע צנח ממרומי הסולם וקיבל מכה חזקה בראשו, כתוצאה מכך הוא איבד את כושר הדיבור לחלוטין. לא היה

מסוגל להוציא מילה מפיו במשך כמה חודשים. באותו ליל שבת הגיע היהודי לשולחנו הטהור של רבינו, יחד עם חתנו.

לא אשכח איך לאורך כל ה'טיש' שלח אליו רבינו שיריים ממאכליו, מהדגים, מהקוגל, ואמר לו שוב ושוב 'מאכט א ברכה - תברך', אך היהודי, נעבעך, לא היה מסוגל להפיק הגה מפיו. לקראת סוף הטיש ניגש החתן שלו אל הרבי וביקש "ה'שווער' מבקש שהרבי יברך אותו ברפואה שלימה".

רבינו האציל מברכתו על היהודי וכאן אירע הנס שלא יאומן... לראשונה מזה כמה חודשים הוא השיב והוציא מפיו את המילים 'אמן, אמן'. סגור פיו נפתח. כל

הציבור כולו נדהם עד עמקי נשמתו מהנס הגלוי שהתרחש ברגע זה, אך הרבי החל מיד לשיר זמירות כאילו לא התרחש כאן דבר מיוחד.

הייתי אז ילד צעיר, המאורע הזה שהייתי עד לו כמו עיני נחרט כה עמוק בליבי. באותה שבת התארחנו, אני ואחי רבי משה שליט"א, אצל אחותי הגדולה תחי' (אשת הג"ר יהושע ליבוויץ שליט"א רב חסידי דושינסקיא בבני ברק) כשהתעוררתי בשבת בבוקר סיפרה לי שבאמצע הלילה, מתוך שינה צעקתי בהתרגשות: 'אמן, אמן'...

המופת שאירע לאותו יהודי היכה גלים והתפשט במהירות, בשבת שלאחר מכן הגיע ציבור גדול לשולחנו הטהור של רבינו בליל שבת, אך הוא כדרכו בקודש עשה באותה שבת תנועות והנהגות שונות כדי לבטל את הרושם ולהרחיק את הקהל הגדול.

כשגדלתי נודע לי שאותו יהודי בעל הנס שמו הוא הרה"ח רבי משה בנימין ספיר ז"ל, הוא גר כאמור בכפר חב"ד והיה מקושר לרבינו, זכורני שר' משה בנימין זה נפטר בערב ש"ק בהעלותך.

ותקח מרים הנביאה

ר' דוד שליט"א: כשהיו שואלים את רבינו איזה שם להעניק לבן או לבת שנולדו, לא היה עונה על כך מלבד במקרים נדירים, אחת הפעמים הייתה בדידי, היה זה כאשר נולדה לי בתי תחי' בחג הפסח. בערב שביעי של פסח הגעתי לרבינו ושאלתי איזה שם לקרוא לה.

הצעתי בפני רבינו את שתי השמות שהסתפקתי ביניהם, כשמע רבינו שאחד השמות הוא 'מרים', נענה מיד שאתן את השם מרים, והוסיף שאף שבדרך כלל אינו משיב בענייני שמות, הפעם שונה הדבר.

זה היה כאמור בערב שביעי של פסח. והנה בליל שביעי של פסח, בעמדי בשולחנו הטהור של רבינו

נטל רבינו את החומש לידו והחל לקרוא בקול ובהתלהטות את הפסוק מהקריאה של שביעי של פסח 'ותיקח מרים הנביאה את התוף וגו'', ובאמרו זאת פנה מיד אליי בלשון מרומזת: 'פארשטייסט וואס איך זאג דיר - מבין אתה מה שאמרנו לך...' הבנתי מיד שמטעם זה הורה לי רבינו לתת את השם מרים היות והיא מזוכרת בנס קריעת ים סוף.

כמובן שלמחרת בקריאת התורה עליתי לתורה וקראתי לבתי בשם זה, במוצאי יו"ט כשעברנו 'געזעגענען' - להיפרד לשלום, חזר ואמר לי רבינו "תגיד בבית שכך איני עונה בענייני שמות, אך כיון שאמרת לי שיש לך צד לתת 'מרים', נזכרתי שהקריאה של שביעי של פסח היא 'ותיקח מרים', ועל כן אמרתי לך לקרוא בשם זה".

ר' משה שליט"א: בדידי הוה עובדא ששאלתי את רבינו אודות שם לבתי שתחי' שנולדה, היו לי אז שתי שמות שהסתפקתי ביניהם, בתחילה לא אבה לענות כדרכו בקודש, אך לאחר ששמע שאחת מהן האריכה ימים יותר, אמר לי לקרוא בשם זה.

ר' דוד שליט"א: אחד מבניי שיחי' נולד בערב חג השבועות שחל בשבת, בליל שבועות שאל אותי רבינו האם זכרתי להדליק

נרות שבת במקום זוגתי, עניתי שהדבר נשכח מליבי, ואמר לי רבינו שגם לו נולד בן בערב שבת וגם הוא שחך להדליק נרות.

במעגל השנה

ניצוצות של אור מפזזים בחלל החדר עת עולים ונזכרים בפי אנשי שיחנו ימים טובים ומועדים במעגל השנה בצל קדשו של רבינו, הגה"ח רבי דוד שליט"א נושא עמו זיכרון יקר של שני 'לילות סדר' שזכה להיות על שולחנו של רבינו, פעם אחת כבחור ופעם נוספת כאברך צעיר.

ר' דוד שליט"א: בשנות בחרותי שאל אותי רבינו במשך כמה שנים למה לא הגעתי אליו ל'סדר', ואכן בשנת תשל"ג אסתייעא מילתא, וזכיתי להיות אצל רבינו לראשונה בליל הסדר, ולאחר מכן שוב בשנת תשל"ח כאברך.

בליל הסדר ערך רבינו את שולחנו עם מניין מצומצם, ביניהם היה גם חתנו הגדול הרה"צ ר' שמואל עוזר זצ"ל. הציבור היה קטן ורבינו אמר את ההגדה עם 'ברען' גדול והתלהבות יוקדת שאין לתאר. את האפיקומן אכלו בסביבות שעת חצות.

זכורני, כשהייתי אצלו בשנת תשל"ח היה זה ליל הסדר שחל בשבת, לאורך הסדר פנה אליי רבינו ושאל אותי מדי פעם, איך נוהגים בקרלין בעניין הזמירות, האם שרים פיוט זה בפסח שחל בשבת? כך שאל כמה וכמה פעמים, אני לא הרחבתי להשיב לרבינו עד שהוא אמר לי בחביבות "מה אתה מתבייש להשיב, וכי הנך

מתבייש שחסידי קרלין הנך - שעמסת זיך אז דו ביסט א קארלינער?"...

אכן, הנקודה שהכי בלטה אצל רבינו בליל הסדר היא הניחותא, השלווה והרוגע המופלא שהיה נסוך על רבינו בשעה זו. בעוד שבערב פסח נשערה סביבו האווירה בחומרות וזהירות ממשוהו חמץ, הרי שבלייל הסדר שרתה במחיצתו רוגע ושלווה שלא מעלמא הדין.

והרי ידוע שביום טחינת החיטים היה נזהר שכל העוסקים לא יאכלו חמץ באותו היום, והיו קונים עבורם עוגיות כשרות לפסח וזה היה מזונם באותו היום, ועוד אינספור הידורים וחומרות מיוחדות היו לרבינו בכל הנוגע

טיש של 'הכרת הטוב'

היה זה בתקופה בה כולל האברכים דחסידי לעלוב עבר לירושלים עיה"ק ואברכי הכולל, שרובם התגוררו בבני ברק ונסעו מדי יום לירושלים, היו מקבלים אש"ל בביתו של רבי דוד ניהוז שליט"א. כהכרת הטוב על כך הביע רבינו את רצונו לערוך באותה שנה את שולחנו הטהור לרגל ה' אב, הילולת האר"י הקדוש ז"ע, בביתו של רבי דוד שליט"א.

המדובר היה שיהיה זה טיש מיוחד לאברכים צעירים ובמהלכו יישא רבינו מדברות קדשו במיוחד דברי הדרכה לאברכים, אך הנה בתחילת השוה"ט הגיע גם הגה"ח רבי שמואל אהרן וובר זצ"ל זקן החסידים, בינו לרבינו התפתחה 'שמועס' בינו לרבינו, ובסופו של דבר לא נשא רבינו דברים במיוחד לאברכים.

ומספר המשב"ק הרה"ח ר' אהרן לוסטיג שליט"א כי בביקורו הנוכחי של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בארה"ב, סיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א להגה"ח ר' דוד צבי שלמה וועבער שליט"א, נכדו של רבי שמואל אהרן, כי כשראה רבינו את ר' שמואל אהרן מגיע לשוה"ט שאלו: "והרי מדובר היה שזהו טיש לאברכים בלבד".

"איך בין אויך א יונגערמאן - גם אני אברך" השיב בחיך חריף ר' שמואל אהרן שגילו נשק אז לתשעים שנה.

לזהירות ממשוהו חמץ.

ותמיד היה מספר שבילדותו בירושלים עיה"ק, כמה שבועות לפני פסח כבר לא היה אפשר להכניס חמץ לבית! והיה רבינו מתאר כי כשהיו הילדים חוזרים הביתה מבית תלמודם הייתה האמא מנערת הרבנית חנה רייצא ע"ה כל ילד חוזר ונערה, היטב היטב, שלא יכניסו לבית חלילה פירור חמץ".

מה זוכרים אתם מחג הפורים בצלו של רבינו?

ר' דוד שליט"א: הטיש'ן של פורים היו מעמדים נשגבים של תשובה ושמחה יחדיו, רבינו היה מזמר הרבה את הניגון הידוע על 'ותוסף אסתר' בדביקות גדולה, והיה אומר תמיד: 'ותוסף הסתר', כשמוסיפים בהסתר והצנע לכת, אז 'ותדבר לפני המלך', אז אפשר לעמוד ולדבר לפני המלך, מלכו של עולם, הקב"ה.

ודברים פלאיים ראו אצל רבינו בפורים בעניין קבלת קוויטלך ופידינות בשוה"ט בפורים, היו יהודים שהגישו לו כסף ודחה את הכסף ואמר 'געלט? פע, וכי אני זקוק לכסף'... וכעבור שעה קלה ניגש יהודי אחר ונתן לרבינו סכום כסף ורבינו נטל מידו את הכסף בחביבות גדולה ואף דרש ממנו לתת סכום נוסף, ואותו יהודי הלך ללוות כסף כדי לתת לרבינו, ויהי לפלא.

וזכורני, פעם באמצע הטיש בפורים קרא רבינו בלהבת אש אל העומדים סביבו: "וואס טוהט איהר? איהר וועט תשובה טאהן קענט איהר דא שטייען, טאמער נישט קענט איר אלע גיין - מה מעשיכם כאן? אם תעשו תשובה, ניחא,

יכולים אתם לעמוד כאן, אם לא יכולים אתם כולכם ללכת מכאן".

ר' משה שליט"א: בחג הפורים היה רבינו שולח עם שליחים משלוח מנות לכמה מצדיקי הדור, זכורני ששלח עם כ"ק האדמו"ר מפניסק קארלין שליט"א והרה"ח ר' זלמן גרוסמן שליט"א משלוח מנות להרה"ק בעל ה'אמרי חיים' מויוז'ניץ זצוק"ל, וסיפרו שהוא קיבל זאת מידיהם בחביבות והראה להם קירוב גדול.

ר' דוד שליט"א: פעם שלח עמי רבינו משלוח מנות לרבה של בני ברק, הגה"צ רבי יעקב לנדא זצ"ל, הגר"י קיבלו בשמחה גדולה והתבטא אז בפניי: "מ'דארף מתפלל זיין אויף איהם, ס'איז רבים צריכים לו -

צריך להתפלל על הרבי מלעלוב, רבים צריכים לו".

אנו עוברים לחג הסוכות, **ר' דוד שליט"א:** שנה אחת

כשהיה רבינו בחג הסוכות במעונו ברח' צפניה בירושלים וערך את שולחנו הטהור לרגל הילולת זקנו היהודי הקדוש ז"ע, הגיע הרה"ק ר' מאיר'ל מאמישנוב זצוק"ל, אף הוא מצאצאי היהודי הק', להשתתף בשולחנו של רבינו.

זכורני ששני הצדיקים שוחחו אז ביניהם שיחה נפלאה אודות זקנים היהודי הקדוש, ובין היתר דיברו על סיבת קריאת שמו 'היהודי' והזכיר רבינו בשם צדיקים שהיהודי הק' היה מתעלה בכל יום בדרגתו ועבודתו כל כך, כמו הפרש שבין יהודי לגוי, ולכן נקרא בשם זה.

ר' משה שליט"א: זכורני ששנה אחת לא הרגיש רבינו בטוב בחג הסוכות ולא היה בכוחו לערוך את השולחן הטהור בהילולת היהודי הק', וירד מביתו בקומה העליונה אל הסוכה ואמר המאמר הנ"ל על היהודי הקדוש, והוסיף ואמר 'זיין גוי לגבי אונז הלואאי' - הלואאי עלינו אותה דרגת 'גוי' שממנה התעלה היהודי הק' מדי יום, אך מה שצריך ללמוד מזה הוא שיהודי יכול ביום אחד להשתנות ממצב של 'גוי' ל'יהודי', וחזר לביתו.

ר' דוד שליט"א: שנה אחת חל יום ראשון של סוכות בשבת, למחרת ביום ראשון של חול המועד עמדתי ליד ביתו של רבינו ברח' צפניה, יחד עם כ"ק אדמו"ר מפניסק קארלין שליט"א, וחיכינו אולי נזכה לראות את רבינו בעת אגידת ארבעת המינים, ואכן בהגיע הרגע פתח רבינו את דלת ביתו וקרא לנו 'קומט אריין - בואו היכנסו', הוא אחז אז לאחר תפילת שחרית קודם הלל, והיה זה מחזה הוד לראות את רבינו אוגד את ארבעת המינים מתוך חיבוב מצוה.

הנני נזכר שפעם בליל חג הסוכות באתי לביתו של רבינו כדי לברר באיזה שעה יהיה השוה"ט, דפקתי בדלת בהנחה שאחד המשמשים יפתח

לי, אכן מיד שמעתי את טפיפות מנעליו של רבינו, הבנתי שרבינו עצמו ניגש אל הדלת חשתי אי נעימות גדולה אך לא היה שייך לסגת, רבינו פתח לי את הדלת ושאלני בפשטות מה מבוקשי, שאלתי מתי יהיה השוה"ט והוא בענותו השיב לי בעצמו.

שנה אחת, לפני יום הכיפורים אמר לי רבינו שבספה"ק ייסוד ושורש העבודה' כותב את כוונות הצום של יוה"כ, ונתן לי סכום כסף וביקש ממני לצלם ולהדפיס מה'יסוד ושורש העבודה' קטעים אלו ולהפיצם בבתי כנסיות לזיכוי הרבים בהכנה ליוה"כ, אך בתנאי שלא אגלה לאיש שהוא עומד מאחורי דבר זה.

וכידוע שרבינו היה דבוק מאוד בצעירותו בספרים הקדושים של"ה הק' ו'יסוד ושורש העבודה'.

בצל החסידים הקדמונים

בסמוך לבית מדרשו של רבינו ברח' רבי עקיבא היה כידוע חדר של הכנסת אורחים בה התארחו חסידים שהגיעו להסתופף בצל הקודש, תחילה היה זה בחדר הסמוך לקיטונו של הרה"ח ר' אברהם עין שמר ז"ל, בהמשך נבנתה דירה מיוחדת ברחוב ירושלים כאכסנייה.

אנשי שיחנו זוכרים את החסידים הנודעים בדור הקודם, כמו הגה"ח רבי שמואל אהרן וובר זצ"ל, הגה"ח רבי זושא ברנדווין זצ"ל, הרה"ח ר' יוס'ל טורנער זצ"ל, שהיו מגיעים מירושלים להסתופף בצל רבינו כשהם מתאכסנים באכסנייה זו.

ר' דוד שליט"א: אם בזקני החסידים עסקינן, זכורני שפעם הגיע הגה"ח ר' אהרן הלטובסקי זצ"ל לשולחנו הטהור של רבינו רגעים ספורים לאחר שנכנס רבינו לשוה"ט, הדבר בלט לכל הנוכחים כאילו הצליח לחזות ולתזמן בדיוק את הרגע בו יצא רבינו לעריכת השולחן.

פנה אליו רבינו ואמר לו בצחות: "די באבע מאטיל ע"ה האט געזאגט - זקנתי הרבנית הצדקנית מרת מאטיל ע"ה, אשת רביה"ק הרא"מ זי"ע, הייתה אומרת 'צום באלבעטישן לעבן איז גוט אז מהאט רוח הקודש - טוב ומועיל לחיי היום יום להיות בעל רוח הקודש'...

ר' משה שליט"א: מוזכר את תקופת הישיבה, ישיבת לעלוב שפעלה במשך תקופה לא ארוכה בביהמ"ד ברח' רבי עקיבא. באותה תקופה ביקש רבינו מהגה"ח רבי משה ר' חיים דוד'ס (הויזמאן) זצ"ל שיתפלל עם בחורי הישיבה ויאציל עליהם מדמותו, הוא גר בירושלים והרבי ביקש ממנו לבוא לשמש כדמות לבחורים.

"הישיבה נפתחה בהיכל ישיבת 'וולאז'ין' ברחוב נחמיה, כראש הישיבה שימש בנו של רבינו ה'ברכת משה', ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע שמסר שיעור כללי, במשך כחודשיים שכנה הישיבה בוואלאז'ין לאחר מכן עברה לביהמ"ד ברח' רבי עקיבא. לאחר מכן כיהן הרה"ג ר' שאול רובין כראש הישיבה. הייתה גם תקופה מסוימת שרבינו עצמו מסר שיעור יומי לכמה מהבחורים.

ר' דוד שליט"א: לא פעם ביקשו מרבינו

אלול שנערך בביהמ"ד ברח' בהר"ן, ישב בשולחן אחד מוזקני וחשובי החסידים שאכל בתיאבון כמה פרוסות לחם, אותו יהודי נכבד לא היה בקו הבריאות, אכילת לחם הזיקה לבריאותו, והדבר לא נעלם מעיני רבינו.

לאחר השוה"ט פנה אליי רבינו ונתן לי סכום כסף נכבד ואמר לי ללכת לדודי הגה"ח ר' בעריש בריזל שליט"א ולבקשו ממון לקנות מדי יום כמות נאה של 'לעבערליך', כבדי עוף צלוי, עבור אותו חסיד, כדי שיאכל מאכלים מבריאים אלו ולא יאכל הרבה לחם המזיק לבריאותו.

בקודש פנימה

ר' דוד שליט"א: בהיותי אברך צעיר ניסיתי להציע שידוך ליהודי מסוים שבנו התעכב בשידוכיו, באחד הימים נכנסתי לרבינו לקודש פנימה וסיפרתי לו על השידוך שהצעתי לאותו יהודי.

סיפר לי אז רבינו מה ששמע מהרה"ח ר' פנייע ברעגמן ז"ל שהיה משמש בקודש אצל הרה"ק ר' ישראל מסטולין זי"ע, 'דער פרנקפורטער',

להשמיע דברי הדרכה ומוסר לבחורים, אך רבינו לא אבה מטעמי הכמוסים, ופעם אמר, "לומר מוסר איני יכול, אבל מי שמסתובב אצלי בטיש'ן לא מפסיד, ווער ס'דרייט זיך ביי מיר אין די טיש'ן דערלייגט נישט".

ר' דוד שליט"א: הייתה תקופה שלימה בה דיבר רבינו בשולחנותיו הטהורים הרבה נגד שפת העברית (היה אומר: 'קיברית'), ואמר אז "הכרתי יהודי בצפת, שהיה יהודי גדול, א בעל מדרגה, אך לדאבון לב כל ביתו נחרב, כל צאצאיו סרו מהדרך ל"ע, והכול בגלל ה'טרפה'נע שפראך' - השפה העברית שהחלו לדבר בביתו.

ר' משה שליט"א: זיכרון קדום חקוק במוחי שפעם, כשהתפלל רבינו בביהמ"ד ברח' בהר"ן, מיד לאחר שסיים להתפלל (אחרי שמונה עשרה) קרא להגה"ח ר' שמואל אהרן ובר זצ"ל ואמר לו "יודע אתה למה נחרבה העיר צפת (או טבריה), הכול בגלל שהחלו לדבר שם בעברית. זה הרס שם את האידישקייט".

ר' דוד שליט"א: על גודל רחמנותו של רבינו ודאגתו לכל יהודי, זכורני פעם בשוה"ט ה'

וסיפר שהוא היה יכול לדעת מתי יש 'קוויטלך טובים' אצל הרבי ומתי לא, כי כשהיו קוויטלך טובים עם בקשות שמחות היה הרה"ק עורך סעודות, ואילו כשהיו קוויטלך קשים ל"ע, לא היה אוכל כלום.

וסיים רבינו, "אני מרגיש זאת בשינה" (כאשר היו קוויטלך קשים לא היה יכול רבינו לתת מעצום לעיניו) ופנה אז רבינו לאחד הנמצאים בחדר, יהודי שנכנס ושפך ליבו לפני רבינו כמה ימים קודם, ואמר לו: 'דע לך שלא ישנתי כמה לילות השבוע בגללך'.

אגב, אותו יהודי שבנו התעכב בשידוכיו נכנס פעם אל רבינו ושח לו על שידוך מסוים שהציעו לבנו, אמנם על המוצעת עצמה דברו נכבדות אך אודות המשפחה מסביב היה לו התחבטות לא פשוטה, נענה רבינו "טאקע א שאלה, אבל שבחור בגילו של בנך יישאר בלי שידוך בשנים אלו, וכי זו אינה שאלה?", והורה לו ללכת לשאול רב.

ומספר הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רבוה"ק, שפעם התבטא באוזניו רבינו על אודות יהודי זה שבנו התעכב במציאת זיווג, כי כאשר יהודי זה נכנס אליו ושופך לפניו את מר ליבו, "קען אין שוין דעם נאכט נישט שלאפן - כבר איני יכול לתת מעצום לעיניי בלילה זה".

ומעניין לעניין, בהיותי פעם בקודש פנימה

סיפר לי רבינו על יהודי פלוני שנכנס אליו בעניין דין ודברים שיש לו עם יהודי אלמוני, והביא עמו מחברת שלימה בה העלה על הכתב את כל הטענות שיש לו כלפי אותו יהודי. כששמע זאת רבינו הזדעזע ואמר לו: "ראשית כל תמחק את המחברת תיכף ומיד".

והוסיף כמשתומם: "לכתוב טענות על יהודי אחר? לא די שיש טענות עוד להעלותם על הכתב, כדי שלא נשכח אותם? מחברת כזאת אסור להשאירה ולו רגע אחד, צריך מיד למחוק אותה".

אכילה שתיה לוייה

לקראת סיום מבקשים אנו לשמוע מאנשי שיחנו העוסקים בגמילות חסדים והכנסת אורחים, האם שמעו מרבינו זי"ע איזו אמירה או התבטאות בשבחה של גמילות חסדים?

ר' משה שליט"א: זוכרני שפעם התבטאו באוזני רבינו על אחי רבי דוד שליט"א שהוא מכניס אורחים, הגיב על זה רבינו בשם הבעלזער רב, המהרי"ד זי"ע, כי "להכניס אורחים זו סגולה לילדים טובים - הכנסת אורחים איזו א סגולה פאר גוטע קינדער".

ר' דוד שליט"א: היה זה כבר בשנים האחרונות, פעם בהיותי אצל רבינו התבטא אחד הנוכחים אודותיי שאני מכניס לביתי אורחים ללון בלי

לבדוק בציציותיהם ולא פעם משלמים על כך ביוקר, אמר לי הרבי בחביבות: "וואס איז אש"ל, אכילה שתיה לוייה" (בכך רמז שהלמ"ד באש"ל הוא לוייה ולא בהכרח 'לינה').

בשלהי השיחה מזכירים אנו את בנו מ"מ של רבינו ה'ברכת משה' זי"ע, ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, שעליו יש לייחד שיחה בפני עצמה, ומספר לנו הגה"ח ר' דוד שליט"א:

לפני שנים רבות היינו בהר הזיתים באחד מימי הלולא של רבוה"ק, היה זה כבר לעתותי ערב, לאחר שסיים להתפלל פנה אלי הרבי זי"ע (היה זה לפני שעלה למלא מקום אבותיו) ושאלני אם ברצוני להתלוות אליו ללכת לטבול במקווה של רבי ישמעאל כהן גדול בכפר סילואן, ואכן זכיתי להתלוות אליו.

ומפורסם המעשה, ואף השתמר ממנו תיעוד, היה זה בשנת תשמ"ז השנה הראשונה לאחר הסתלקות רבינו ה'ברכת משה' באותה שנה עלה בדעתו של הגה"ח ר' דוד שליט"א לנסוע ביום פורים דפרזים לציון הרשב"י במירון וכך עשה, ממירון נסע ישירות לבני ברק והגיע לשולחנו הטהור של רבינו, והנה כשניגש אל רבינו, מבלי שיאמר אף מילה, הניח רבינו יד על כתפו והחל לשר בהתלהבות 'בר יוחאי ופיטוי רשב"י, ויהי לפלא.

זכות רבוה"ק הצדיקים הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

הרה"ח ר' שמחה מנחם קרקובסקי שליט"א

"בכל צרתם לו צר"

הזהירות בענייני 'בין אדם לחברו' במשנת רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע תוספת נזפך על המאמר שנתפרסם בגיליון הקודם

כלה, והיא הכנסת כלה בסוד ושכנתי בתוכם. ובהיות האדם מלוכלך בכתמי עונותיו אין השכינה שורה בו, כי אין מקום לישיב עליו, וכל עון ועון הוא קוץ מכאיב וסילון ממאיר ליושב על כסא, וז"ש 'ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי', לכך צריך תחלה לעשות תשובה לתקן מעשיו, להוציא רע שהם הקליפות הנקרא מת, והוא הוצאת המת, זה סוד חיל בלע ויקיאנו, ואז תורתו רצויה, והוי הכנסת כלה, וז"ש מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת תחלה ואח"כ הכנסת כלה שהיא עסק התורה וכו' יעו"ש.

ובזה יובן זאת תהיה תורת וכו' ר"ל למעט בתורה, כי תחלה מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת, וז"ש המצורע, ר"ל המוציא רע, תחלה צריך לתקן מעשיו בתשובה להוציא רע הקליפות שעשה ע"י עונותיו, ו**ביום טהרתו שנטהר מעונותיו אז והובא אל הכהן ששפתי כהן תורה יבוקש מפיהו אחר טהרתו, אז יהיה תורת חסד על לשונו**, ולא קודם טהרתו, כמיעוט זאת תורת וגו' וזהו עמוד התורה וק"ל, עכ"ל"ק ויעוין שם עוד בדבריו הק'.

אינו מתוקן בבין אדם לחבירו הריהו בבחינת 'ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי'.

והלום ראיתי במסכת סנהדרין (קו, ב) אמר רבי יצחק מאי דכתיב 'ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי', אמר לו הקב"ה לדואג הרשע, מה לך לספר חוקי, כשאתה מגיע לפרשת מרצחים ופרשת מספרי לשון הרע, מה אתה דורש בהם ע"כ.

ושוב רואים אנו מפורש בדברי הגמרא שפסוק זה קאי על ענייני בין אדם לחבירו, דהא פרשת מרצחים ולשון הרע הן הן דברים שבין אדם לחבירו, ועל זה נאמר 'ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי', כי מי שאינו מתוקן בעניינים אלו אין תורתו רצויה לפני המקום.

ולאחר כל זה מצאתי הדברים מפורשים בספיה"ק 'תולדות יעקב יוסף' בתחילת פרשת מצורע, על הפסוק 'ביום טהרתו והובא אל הכהן', וזלה"ק: ותחלה נפרש פירוש הפסוק על פי פירוש הכתבים במה שנזכר ב"ש"ס 'מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה וכו', מה ענין זה לזה, ופירש הענין כי עיקר עסק התורה הוא לעשות כסא לשכינה הנקראת

בשבוע שעבר הבאנו במאמרנו חידוש מרעיש מבית מדרשו של רביה"ק ה'ברכת משה', כי מי שמידותיו וענייני 'בין אדם לחבירו' אינם מתוקנים אצלו כדבעי, אין הקב"ה חפץ בתורתו, עד כי לגבי אדם כזה לא נחשב ביטול תורה כעוון.

ואכן דברי רביה"ק בזה מרפסין איגרי, ורבים וטובים היה להם הדבר לחידוש גדול, וכבר הבאנו במאמרנו כמה מקורות קדומים לדברי רביה"ק שישודתן בהררי קודש, אך לאחר שנכתבו הדברים עלה בדעתי כי למעשה אומרים אנו יסוד זה שלוש פעמים ביום, בתפילה.

דהנה בסוף תפילת שמו"ע מבקשים אנו 'אלוקי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי תדום, ונפשי כעפר לכול תהיה' ורק לאחר מכן מבקשים אנו 'פתח ליבי בתורתך'.

הרי לנו ממש יסוד זה, שרק לאחר שיהודי מתקן מידותיו, ונזהר מלדבר רע על חבירו, ומגיע לידי ענווה ושפלות, רק אז כשכל ענייני 'בין אדם לחבירו' מתוקנים כראוי אצלו, אז יכול הוא לבקש גם על תורה, שאם לא כן, אם

זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'

רשימות שטרם נתפרסמו משולחנו הטהור של רביה"ק הברכת משה זיע"א
 ליום ההילולא ה"ז - כ"ד טבת תשמ"ז - תשפ"ד

שישיר. וכן היה בסעודת שחרית, וכן בסעודה שלישית. והראפשיצער כבר פחד אולי הוא מקפיד, ובנו הרגיעו באומרו שהוא עוד יברך אותו. אמר לו אביו: מה אתה מדבר, הוא לא מברך אף פעם. וכך כמה פעמים. למוצאי שבת כשנכנסו להיפרד, אמר הרבי לילד החכים: מסתמא כבר רצית לצחוק לפני זה, והתאפקת והיה לך צער גדול, אני מבקש שתמחל לי. אמר לו שהוא לא מוחל עד שיברך אותו, אמר לו שהוא ייתן לו עשרה רובל בתנאי שימחל, ענה שאינו מוחל עד שיברכנו, כך התווכחו עד שהגיע למאה רובל, והוא לא רצה למחול. עד שבסוף ברכו. כשיצא, אמר לו אביו: ביסט ארויס שיין פון גישעפט¹⁷. וקרא עליו את הכתוב "בני, אם חכם לברך, ישמח לבי גם אני". סיפר על החנצינער, שביום כיפור בקריאת התורה כשהגיע לפסוק "בקרבתם לפני ה' וימותו" בכה מאד פרק זמן.

כשהדוד רבי אלתר¹⁸ היה אצל השינעווער¹⁹, אמר לו השינעווער שיש לו גביע מזקנו רבי אלעזר מנדל²⁰. ונגש למזנון והוציא את הגביע. וסיפר לו, שכשנסע מירושלים²¹ ליווה אותו ר' אלעזר מנדל עד שער יפו, ומשם היו יוצאות העגלות ליפו, ונתן לו גביע ואמר לו שיהיה שמירה לדרך, וסגולה להינצל מעצת מרגלים שלא לדבר על ארץ ישראל²².

כשנסעו ר' אלעזר מנדל והשינעווער לחברון, שאל רא"מ לשינעווער אם הוא רואה איך שההרים רוקדים משמחה בגלל שהאבות דרכו עליהם, ענה לו: אתה רואה, איהר זעהט, איהר זעהט (כמי שאומר "אני איני רואה...")²³.

וכאמור הוא היה מחושב בצרכי עצמו והיה מעשן סיגריות פשוטות, ואת הסיגריות האלה אסף עד שנהיה לחבילה ושלח אותם ל...?

פעם נכנס האבא זצ"ל¹⁰ לכנסת יחזקאל בתור אברך צעיר, והיה אז בקבלת קהל, ואמר לו לחכות, וחיכה עד שסיים לקבל קהל, והיה שם שולחן מלא קוויטלאך מצד אחד ופדינוות מצד שני, ולא ספר אותם¹¹, ואמר לאבא שיריד את כל הכסף (בשבילו, והתברר למפרע שבגלל זה אמר לאבא לחכות, שיהיה לו יותר מעות).

הבן של החנצינער¹² ר' יהושע העשיל¹³ אמר על עצמו, שהסכמה להיות רבי יש לו כבר מהצאנזער. כשהיה ילד לקחו אביו לצאנזער¹⁴ שיברך אותו שיהיה מתמיד, ואמר הצאנזער לילד: א רבי דארף אויך לערנען¹⁵.

וההתמדה שלו אחרי זה היה, עד שכל שבת היה עובר על כל מסכת שבת ואולי גם עירובין. וכל יום לא הלך להתפלל עד שסיים איזה מסכת (הוא היה מתפלל מאוחר).

הראפשיצער נסע לרבי זאב וואלף מזבארז¹⁶, ובנו רבי אליעזר¹⁷ מדז'יקוב שהיה אז ילד ביקש ממנו שיקחנו, והוא לא רצה באומרו שהוא עושה תנועות משונות ולא יוכל להתאפק מלצחוק ומפחד מהקפידה שלו, הפציר בו והבטיח שהוא לא יצחק. בליל שבת כל התפילה התאפק, וכשהגיעו לסעודה בזמירות לא יכל להתאפק ופרץ בצחוק. אמר הרבי שהבן של הראפשיצער לא מוצא חן בעיניו הזמירות שאני שר, וכיבד מישהו אחר

השולחנות הטהורים שערך רבינו הקה"ט היו בוערים כאש להבת שלהבת. המשתתפים בשולחנות הרגישו תמיד איך רבינו הקה"ט מעלה אותם, הם חשו קדושה עילאית, ולא היה אחד שלא נתעורר. והדברים כבר תוארו באריכות בכמה מקומות. במהלך השולחן היה רגיל לספר סיפורי צדיקים והנהגתם בקודש.

במסגרת זו אנו מביאים מתוך רשימות שעדיין לא נתפרסמו¹, מה שדיבר בשולחנות הטהורים, ש"ק פרשת וירא, ח"י חשון תשמ"ו, ומהשולחנות והמעמדים בחודש כסליו תשמ"ו כשנה וחודש לפני הסתלקותו. דבריהם הן הן זכרונם.

ליל שבת קודש פרשת וירא, ח"י חשון תשמ"ו

היום היארציט של הכנסת יחזקאל². הוא היה אומר בתורה בניגון מיוחד³ "א איד, א איד"⁴. ואני הייתי בשטיבל⁵, והחסידים כל פעם כשהיו מזכירים אותו היו נרעדים, וצועקים "א איד".

הוא היה מחושב מאוד בהוצאות בשבילו⁶. פעם היה בגאליציע⁷ (ושם היו לו חסידים יותר מכל הפולישע רבי'ם, וגם חסידים עשירים), והכניסו לו קוויטלאך ופדינוות. וכשנסעו בחזרה ועמדו ליד הגבול היו צריכים שלושה כרטיסים, אחד בשבילו אחד לרבנית ואחד למשמש, וזה היה כסף קטן, והתחיל לחטט בכל הכיסים ואמר "איני מוצא"⁸.

חסידיו היו שולחים לו סיגריות גדולות חומות,

- 1 הרשימה היא כפי שנרשמה בשעתה, בשניוני עריכה מתבקשים. בכל מקום שמוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א או אדמו"ר שליט"א או אדמו"ר - הכוונה אחת היא לרביה"ק הברכת משה זיע"א.
- 2 הרה"ק רבי יחזקאל מראדומסק (תרכ"ג - י"ח חשון תרע"א). בן בנו של התפארת שלמה.
- 3 מתוך כיסופין וערגה.
- 4 רבינו היה חוזר רבות על התנועה הזאת.
- 5 בהיות רבינו בקראקא (שנת תר"פ ואילך), קבע רבינו את מקום לימודו בשטיבל של חסידי ראדומסק.
- 6 ופירו הכל לצדקה.
- 7 בעיר קשאנב שדם היה הרבה ראדומסקער חסידים והרבה גבירים.
- 8 כי את כל הפדינוות שקיבל חילק מיד לעניים ונצרכים. ונזקק ללוות כסף עבור כרטיס מהרה"ק

- 1 רבי אלתר מסאסנווצא זיע"א, רבינו שמע זאת מדודו רבי אלתר.
 - 2 חסר במקור.
 - 3 אביו של רבינו, הרה"ק רבי שמעון נתן נטע.
 - 4 את דמי הפדינוות.
 - 5 הרה"ק רבי חיים שמואל מהאנטשין (תר"ג - י"ח טבת תרע"ו).
 - 6 ממלא מקומו של אביו בעלקיש, אולקוש (תר"כ - ד אב תש"ג). הי"ד. רבינו הכירו היטב, והיה מרבה לספר בשבחו.
 - 7 הרה"ק רבי חיים מצאנז בעל 'דברי חיים' (תקנ"ז - כה ניסן תרל"ו), דודו של הרה"ק רבי חיים שמואל מהאנטשין (חמו של הרה"ק מהאנטשין היה הג"ר יהושע העשיל מקומרנא בנו של הברוך טעם, והדברי חיים מצאנז היה חתנו של הברוך טעם).
 - 8 אודות ביקוריו של הרה"ק מהאנטשין אצל הדברי
- 9 חיים, ראה 'בלבת אש' (הרב אהרן סורסקי, תשמ"ה) עמ' ריד.
 - 10 ראה גם: 'בלבת אש' עמ' רצ.
 - 11 במקור נכתב בטעות על צדיק אחר = יצאת יפה מהעסק.
 - 12 הרה"ק רבי אלתר אברהם בצלאל נתן נטע, אדמו"ר בסוסנווצא (תרכ"א - כה אלול תרצ"ג), בנו של רביה"ק רבי אלעזר מענדיל. דו"ז של רבינו.
 - 13 הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא (תקע"ה - ו טבת תרנ"ט).
 - 14 רביה"ק רבי אלעזר מענדיל (תקפ"ו - ט"ז אדר ב' תרמ"ג), אביו של רבי אלתר.
 - 15 בביקורו בשנת תרכ"ט עד תרל"א.
 - 16 מובא בשם רבינו גם בס' ליקוטי דברי דוד עמ' כא.
 - 17 מובא בשם רבינו גם בס' ליקוטי דברי דוד עמ' כ.

והוסיף אדמו"ר: "ההרים רקדו כאילים"²⁴. (הוספת הגה"ח רבי שמחה קרקובסקי שליט"א: היה פעם יהודי תלמיד חכם גדול שאמרו לו על הקאפטן שתיקן רבי אלעזר מנדיל ואמר שזה המלבוש שלבשו האבות הקדושים. שאל אותו ת"ח מאיפה הוא יודע מה לבשו האבות? ועל זה אמר רביה"ק הברכת משה, הרי השינועוואר אמר על הרא"מ שהוא רואה, ואם כך, הרי ראה את האבות הקדושים ויודע מה הם לבשו...)

הזיידע רבי דוד²⁵ היה אצל הצאנזער פעם²⁶ בראש חודש.

כשהיה אדמו"ר²⁷ אצל הרה"ק רבי יששכר דוב מבעלזא²⁸ לשבת בהלוויה²⁹, והיו שם ציבור גדול מאוד. והיה דרכו של רבי יששכר דוב כשנתן שלום לא דיבר עם אף אחד, וכולם עברו במהירות ונתנו את היד והלכו הלאה מבלי לדבר. וכשהגיע אדמו"ר אצלו, שאלו מי הוא. ובנו רבי אהרן שכבר ראה אותו והכירו אמר לו שהוא בנו של רבי שמעון³⁰. שאל אותו כמה זמן יש מאז שהוא³¹ נסע מארץ ישראל, ענה לו שהוא כבר גר היום בקראקא. ורבי יששכר דוב היה קנאי. ואמר לו רבי יששכר דוב: טוב מאוד הוא עושה³², קראקא היא עיר של ערליכע יידן ויראת שמים, דארטן (שם) יש חלוצים פושעים; כאן יכולים ללמוד ולהתפלל עם יראת שמים. ואדמו"ר אמר (בהזדמנויות אחרות: הייתי 'פטריוט' של ארץ ישראל) וזה כאב לי. 'נאמנים פצעו אוהב'³³. אבל אחרי זה בשבת, כיבד אותו רבי יששכר דוב משום ארץ ישראל כדי לפייסו. יכול היה לקרוא לי 'בנו של הרבי מלעלוב', או 'הבחור מקראקא', וקרא לי דווקא 'ארץ ישראל בחור'³⁴. כשהגיע אדמו"ר לפני הטיש, והיו שם ספסלים עם משענת גבוהה, והוא ראה ששם הוא לא יוכל לעמוד, לקח משהו ונעמד על זה. וכשהמשמש עשה סדר, אמר לאדמו"ר (שהיה בחור צעיר וכחוש מאוד)

שהוא לא יכול לעמוד שם כי יחפז אותו. ענה לו אדמו"ר: מה אכפת לך, הרי יחפז אותי - לא אותך... ירד המשמש מהשולחן וניגש אליו, והתחיל ללחוץ אותו עם האגודל בגב ואמר: כך יחפז אותך. ואמר אדמו"ר: תפסיק, אני כבר לא אעמוד. וכשנכנס הרה"ק ר' יששכר דוב, כשהתחיל המשמש לחלק את השיריים, והיה דרכו של ר' יששכר דוב שהוא לא היה מחלק אלא רק המשמש, וגם לא קרא לאנשים בשמם אלא על שם המדינה שלהם³⁵, אמר רבי יששכר דוב: "בשביל הארץ ישראל בחור". ורצה המשמש לתת לו, אמר רבי יששכר דוב שהוא רוצה לתת לו בעצמו. וניגש אליו אדמו"ר, ונתן לו. ומסביבו של הרבי היה כמה אמות שלא עמדו שם, בשביל אויר, ואחרי שנתן לו שיריים, רצה אדמו"ר לזוז הצידה שלא לעמוד במקום הריק, ורבי יששכר דוב אמר לו שהוא יעמוד שם, ליד הכסא. וכך היה כל הטיש, מה שחילקו נתן לו ראשון. וכך היה למחרת גם כן. (ואמר אדמו"ר בפעם אחרת שהיה כל כך סמוך אליו שנגע ברגלו והפטיט 'בשר קודש')

ואמר אדמו"ר, שזה הוא לא שמע שם, הוא שמע את זה אחרי זה כאן³⁶, שרבי יששכר דוב אמר למה העמיד אותו לידו, משום שהוא ריינער בחור, בחור נקי³⁷.

מקרים כאלו בבעלזא, שהאדמו"רים ישאלו את השם באמצע נתינת שלום, היה גם אצל האדמו"ר הראשון³⁸, כשבנו של הבני יששכר³⁹ בא אליו, עיכב אותו באמצע נתינת שלום ושאלו לשמו. אחרי השולחן כשהלך הביתה, אמר לרבנית שהיום היה לי ערליכער איד בטיש. ושאלה אותו מיהו, אמר לה: בנו של הבני יששכר. אמרה לו: וכי הוא רק ערליכער איד, הוא הרי אדמו"ר גדול. אמר לה: כן, אדמו"רים גדולים יש הרבה, אבל ערליכע אידן יש מעט⁴⁰. וכן היה אצל האדמו"ר האמצעי בבעלזא⁴¹, שעיכב באמצע נתינת

שלום מישהו ושאלו לשמו, ואמר: משה בן עמרם, וזה היה החוסטער רב⁴². וכן היה אצל רבי יששכר דוב עם אדמו"ר, כנ"ל.

ועוד אמר, שבשבת שהוא היה, הכניס אותו רבי יששכר דוב בפנים, והיו שם שלושה בחורים: אדמו"ר, ובנו של רבי יששכר דוב - הבולגרייער⁴³, ובן של חתנו רבי פינייע⁴⁴.

כשאבי (הרשנ"ג) היה מגיע לבעלזא, היה יושב השלישי. הראשון בנו הרה"ק רבי אהרן⁴⁵, והשני רבי פינייע, והשלישי אבי מורי. אמר, שכשהיה פעם ראשונה בקארלין⁴⁶ בשבועות, היו שם חסידים שהיו אצל הבית אהרן: ר' הערשל ברגמן⁴⁷, ואחיו ר' גרשון⁴⁸, ור' חיים מנדל⁴⁹, ועוד חסידים שהיו אצל הבית אהרן. ואחרי השולחן אמרו שזה בדיוק כמו אדמו"ר הזקן.

עוד אמר, שלו לא היה זכות לראות את הפרנקפורטער, הוא יכול היה להיות אצלו⁵⁰ ולא היה לו את הזכות. וסיפר, שאביו רביה"ק הרשנ"ג נסע⁵¹ אליו מקראקא לוורשא בימי הקיץ, ונכנס אליו עם קוויטל של כל המשפחה, והפרנקפורטער קרא את כל השמות, וכשהגיע אל שמו 'משה מרדכי בן חנה רייצא' הפסיק ושאל את רביה"ק הרשנ"ג: מדוע לא הבאת אותו, ער איז דאך אונזערער⁵². ענה לו שהוא רצה להביא אותו, והחליט שהוא יביא אותו לראש השנה בוורשא. נאנח הפרנקפורטער וענה בזה⁵³: ווער ווייסט. וכך אמנם היה למעשה, שבראש השנה הזה הוא נפטר, והוא היה כבר בפרנקפורט⁵³.

כשרביה"ק הרשנ"ג הגיע אז לפרנקפורטער, אמר לו הפרנקפורטער: הרי כתוב⁵⁴ "או חברותא או...", וכשאני רואה אותך אזי 'ותחי נפשי'.

אצל הפרנקפורטער הרי לא ראו אף פעם דמעות⁵⁵. ופעם אחת היה בשבת בוורשא⁵⁶, וכשהגיע ל"תוך אמוני עם סגולה" זלגו עיניו

מיקירי חסידי קרלין. נלב"ע וקן ושבע ימים ביוהכ"פ תר"ח צ, ומנו"כ בוורשא.
48 ראה להלן ליל שבת תנוכה אות ה.
49 הגאון החסיד רבי חיים מענדל (ב"ר אהרן יוסף) קוסטרומצקי, מפארי חסידי קרלין. נולד תרכ"א, וזכה להכיר את הבית אהרן ובנו רבי אשר הצעיר דער יינגער רבי שמנו"כ בדרוהוביטש. מגדולי חסידי הרה"ק הפרנקפורטער. בשנת תרצ"ו עלה לאה"ק והתיישב בירושלים. נעקד"ה ט"ו אייר תש, ומנו"כ בהר הזיתים.
50 שהרי נסע לחו"ל כבר בשנת תר"פ.
51 תרפ"א. הפרנקפורטער שהה או בוורשא לצרכי רפואתו.
52 הרי הוא 'משלנו'.
53 ולא בוורשא. מפני חוליו.
54 תענית כג, א.
55 שהיה דרכו בהצנע לכת מאד.
56 בתקופתו האחרונה, וכנ"ל.
57 = יש לנו גדולים יותר.

34 כדלהלן.
35 ואנשי המדינה או העיר שקרא בשמם, היה המשמש נותן להם.
36 בארץ ישראל.
37 ראה גם: קדושת מרדכי ח"א עמ' סג.
38 הרה"ק רבי שר שלום.
39 הרה"ק רבי דוד מדינוב.
40 מובא בשם רבינו גם בס' קדושת מרדכי עמ' מה.
41 הרה"ק רבי יהושע.
42 רבי משה גרינוולד, בעל "ערוגת הבושם" (תרי"ג - ז' אב עת"ר).
43 הרה"ק רבי מרדכי רוקח, לאחר מכן אב"ד בילגורייא (תרס"ב - כה חשוון תש"י).
44 הרה"ק רבי פנחס טברסקי מאוסטילא (תר"מ - י"ז אייר תש"ג). ה"ד.
45 הרה"ק רבי אהרן מבעלזא (תר"מ - כ"א אב תשי"ז).
46 אצל אדמו"ר מוהרא"א זיע"א ה"ד, בשנת תרפ"ז.
47 הרה"ק ר' צבי ב"ר יהודה ברענמאן מוורשא.

24 תהלים קיד, ד.
25 הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב (תר"ד - ה אלול תרע"ח).
26 במסעו לחו"ל בשנת תרכ"ז.
27 רבינו.
28 יומא דהילולא כ"ב חשוון.
29 כפר בגליציה-פולין, רוב יהודי הכפר היו חסידי בעלזא.
30 שזה הוא בנו של רביה"ק רבי שמעון נתן נטע. כאשר הגיע רביה"ק הרשנ"ג להלוויה לקבל שלום, הייתה הדלת של הרבי מבעלזא סגורה ולא קיבל קהל, והלך לאכסניה וישב עם בנו הרה"ק רבי אהרן. וכשעה שכנו רביה"ק עבר בין הקהל ראהו הרה"ק רבי אהרן וכבר הכיר אותו מאותה התועדות שישבו יחדיו.
31 הרה"ק רבי שמעון נתן נטע.
32 שנסע מארץ ישראל.
33 לשמוע דיבורים אלו, שאהבת ארץ ישראל בערה בו וכפי שקיבל מאבותיו הק.

דמעות, וגם כאשר הגיע ל"נעשה ונקריב לפניך באהבה" צעק וזלגו דמעות משתי עיניו. (ופעם אחרת אמר אדמו"ר בשם אביו רביה"ק הרשנ"ן, שכל מה שהסתיר הפרנקפורטער כל השנים ראו באותו שבת).

כשרביה"ק הרשנ"ן בא לפרנקפורטער, כבר היה אצל הרבה צדיקים והכיר בהנהגתם. ופעם הכניסו הפרנקפורטער ושאל אותו אודות הצדיקים והנהגתם ופעולותיהם. אחר כך אמר: ודאי הם הרי עושים הרבה, אבל מוחות האבין מיר גרעסערעס⁵⁷.

עוד סיפר אודות השידוך⁵⁸, שהציעו לו בת אחד מצדיקי הדור, מצד שני הייתה ההצעה של הרבנית⁵⁹. ואביו העדיף את הרבנית, ונסע עבור זה לפרנקפורטער לשאול. והוא גם היה סבור כדעת רביה"ק הרשנ"ן (בהוסיפו: היא אשה משכלת על דבר ה'), וגם הבעלזער רב⁶⁰ הסכים לזה.

הרבנית של רביה"ק הרשנ"ן אמרה שהיא מתפעלת מאד ממנו, שהרי באים אצלו הרבה צדיקים, והוא גם כן היה אצל הרבה צדיקים, וכשהגיע לפרנקפורטער הניח את היד על הידית של הדלת ולא היה יכול לפתוח מרוב רעה⁶¹.

דיבר אודות רבי אהרן⁶² אחיו של רבי אברהם אלימלך מקארלין. וסיפר, שבחנכה⁶³ אחרי שהקארלינער הדליק, שלח את כולם לאחיו רבי אהרן⁶⁴.

עוד סיפר, שהוא התאכסן בקארלין אצל ר' אלעזר ברגמן⁶⁵. ורבי אהרן ביקש מר' אלעזר שיתן לו אותו כאורח לשבת אחת⁶⁶, והוא לא הסכים, והוסיף להפציר ולבקש ממנו, עד שהסכים שבלי שבת יאכל אצלו. וכן היה. ורבי אהרן גם היה קרוב של אדמו"ר⁶⁷. מפני שהוא היה חתן נכדו של היהודי הקדוש⁶⁸.

עוד סיפר, שכשנגמר לו הויזה⁶⁹ והיו צריכים להאריך, היה קשה מאד, והיו צריכים

פרוסקציה גדולה. והלך עם רבי אהרן ביחד לקונסול, והוא הכיר אותם. וכשהגיעו לפני הבניין היו צריכים להיכנס, ור' אהרן ניסה לדחוף אותו ראשון⁷⁰, והוא התחמק, היות ורבי אהרן היה יותר מבוגר. אמר לו רבי אהרן, שיכנס ראשון, היות וצריכים להראות כאן כמו בן אדם חשוב, והוא ראוי לזה (בזה"ל: סי טויג צים גישעפט⁷⁰).

שולחן הטהור ה"י"ט כסליו

מיד כשנכנס אמר: הזכות של הרבי ר' ברוך ושל המגיד שיגן עלינו, ושיבנה בית המקדש במהרה בימינו.

אחר כך אמר, שהוא ראה פעם מעין כזה פירוש⁷¹, והוא חושב לומר על הפסוק⁷² "קול ה' יחיל מדבר, יחיל ה' מדבר קדש", ופירש:

"קול ה' יחיל מדבר", מי שרוצה לשמוע לקול ה', יחיל מדבר, הוא מפחד לדבר, מפני שמשאיר הכל לה'; כמו שרבי דוד לעלובער אומר על הפסוק⁷³ "בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך"⁷⁴.

"יחיל ה' מדבר קדש", מי שיש לו יראת שמים, הדיבורים שלו כבר קודש⁷⁵.

הרבי ר' ברוך⁷⁶ אמר פעם על הפסוק⁷⁷ "ירבו עצבותם" מפני ש"אחר מהרו". והיו שם שלושה תלמידים, וכל אחד הבין את הדברים עם פירוש אחר⁷⁸, והתווכחו עד שהחליטו שהם ייכנסו אליו וישמעו מה הוא התכוון לומר. אמר להם שהוא התכוון את כל הפירושים, וכל אחד שמע מה שהוא היה צריך לשמוע.

ליל שבת קודש פרשת וישב, כ"ד כסליו

כשהאנגלים נכנסו כאן לארץ, (בשנת תרע"ח) זה היה ביום ראשון של חנוכה⁷⁹, וזה יצא אז ביום ראשון⁸⁰. ור' מאטאלע רחמאסטרווקער⁸¹

אמר אז שהוא לא רואה שהוא (האנגלי) כבר מגיע. ור' דוד הסבא⁸² אמר שהוא כבר כן בא. ואח"כ אמר: רבי מוטלע הוא בעל רוח"ק אבל מה אתם חושבים שרוח הקודש נמצא בכיס וכשרוצים מוציאים? הפעם הוא לא ידע, והוא כבר נמצא. (וואס מיינט מען, אז רוח הקודש איז אין קעשינע ווען מ'וויל נעמט מען ארויס? גראדע האט ער נישט צו געטראפן)

כשהאנגלי נכנס, כולם שמחו⁸². והסבא גם שמח מאוד בגלל המקוואות בעיר העתיקה שהיו לא נקיים ולא החליפו את המים במשך שנים ועכשיו יוכלו להחליף, ואחרי זה היה עצב, והוא אמר בזה"ל: א רשע א שמענדריק, וואס גייט ער נישט ווייטער?⁸³ האנגלים הגיעו אז בהתחלה לירושלים, הם הגיעו דרך עבר הירדן, הר הזיתים, ולא המשיכו לצפת ולטבריה עד יום ראשון של סוכות⁸⁴. ואז כשהוא נכנס כבר לצפת ולטבריה כולם שמחו. וחילקו אז יין ברחובות.

הסבא הכיר את היהודי שאתו היה המעשה אצל הבאר מים חיים⁸⁵, שהוא נרדם בשולחן שבת, אמר לו הבאר מים חיים: שומר שבת? איך יכול שומר להירדם באמצע השמירה. ומאז לא היה יכול לישון כל השבת⁸⁶. ר' דודל הכיר אותו, הוא היה יהודי פשוט, והוא היה גר בצפת.

עוד סיפר הסבא, שהוא שמע מאנשים שהיו אצל הבאר מים חיים, והם אמרו שהוא היה בשבת יותר גבוה בראש. והכירו את זה, שבימות החול אם היה לובש בגדי שבת הם היו נגררים על הרצפה.

סעודה שלישית פרשת וישב

אדמו"ר בעצמו חילק עוגה לכל הילדים. אחר כך לקח חתיכה ונתן לר' אריה (מתל אביב)⁸⁷, ואמר לו בזה הלשון: היינט זיינט איהר גלייך מיט די קינדער, אלע גיין אנטקעגן משיח⁸⁸.

הפירושים בזה"ל: א' "ירבו עצבותם" פון וואנען

מערט זיך עצבות, (=מהיכן מתרבה העצבות?) ווייל "אחר מהרו" ווייל מען וויל פערקאפן די שפעטערדיגע זאך פאר די ערשטע. (=בגלל

שרוצים לחטוף את הדבר המאוחר יותר לפני קודמו ללא סדר). ב' "ירבו עצבותם" או מען מערט עצבות, (= אם מרבים עצבות) "אחר מהרו" ברענגט איין עצבות די אנדערע. (=מכניסים את העצבות גם

באנשים אחרים). ג' "ירבו עצבותם" או מען מערט עצבות, "אחר מהרו" איז דאס א גאב צו דיא סטרא אחרא רח"ל. (=אם מרבים בעצבות, הרי זו נתינה לסטרא אחרא רח"ל)

79 תרע"ח. ביום זה נכנעו בירושלים כוחות הטורקים מפני האנגלים.

80 כקביעות השנה שבה נאמרו הדברים (תשמ"ו).

81 הרה"ק רבי מרדכי (בהרה"ק רבי יוחנן) מראחמיסטריווקא. עלה לאה"ק בשנת תרס"ו, והתיישב בירושלים. נלב"ע י"ז אייר תר"פ, ומנ"כ באוהל ראחמיסטריווקא בהר הזיתים.

69 מפני כבודו.

70 = זה מוצלח לעסק כזה. בפעם אחרת אמר רבינו: שלא היה יכול לפעול בעצמו להיכנס מקודם הבין של הפרנקפורטער.

71 בספר דברי חיים: שמעתי, יחיל, מלשון חיל ורעדה, שיש לו מורא מה, יחיל מדבר ה"ו דברים נגד רצונו ית, זה קול ה' יחיל מדבר. [יחיל ה' מדבר קדש] מי שיש לו מורא מה' זה מדבר דיבורים קדושים.

72 תהלים כ"ט, ה.

73 תהלים קיט, יא.

74 בס' ליקוטי דברי דוד (עמ' לב), מפי רבינו: אמר הרבי ר' דוד מלעלוב זיע"א, בלבי צפנתי אמרתך, אני מצפין את חידושי התורה בלבי, למען לא אחטא לך, חטא הוא מלשון חסרון, פירוש כדי שלא יחסר ממנו לריבון כל העולמים, שיהי שלם בשבילו.

75 כאן הוסיף הכותב: צריך בירור.

76 בכ"מ מובאת עובדה זו על אדמו"ר הבית אהרן.

77 תהלים טז, ד.

78 בכתבי הרה"צ רבי מנשה הכהן רוזנפלד מובאים

58 שידוכו של רבינו בהגיעו לפרקו.

59 הרבנית הצדקנית מרת עטיל ע"ה, בת אשת אביו רבי שמעון ביוז"ש (נפ' כ"ב טבת תשל"ח, ומנ"כ בהר הזיתים).

60 הרה"ק רבי ישכר דוב.

61 ראה גם להלן ליל שבת חנוכה אות ו.

62 הרה"ק רבי אהרן מסטאלין ווארשא, נעקד"ה י"א אב תש"ב.

63 בשנת תרח"צ. רבינו נסע או לחצה"ק לרגל נישואי בת מוהרא"א מקארלין בי"ט כסלו.

64 להשתתף בהדלקתו. ר' אהרן שזה או בקארלין לרגל השמחה. וראה גם להלן נר ב דחנוכה אות א.

65 הנגיד ר' אלעזר ברנמאן מווארשא-זיטאמיר.

66 שיתאכסן רבינו אצלו.

67 רבי אהרן היה חתנו של הרה"ק רבי נתן דוד מפרציווא, דור חמישי ליהודי הקדוש. רבינו היה דור חמישי למרת רבקה רחל, בתו של היהודי הקדוש.

68 אשרת שהייה, במדינת פולין.

נר ב' דהנוכה

כשהיה אדמו"ר שליט"א בקארלין בחנוכה⁸⁸, ואז היה נישואי הבת⁹⁰, סיפר שהקרלינער עשה את הפתילות עם כל הכוחות, וגם ראה שאותן תנועות שעשה כשהוא גלגל את המצות אותן תנועות הוא עשה כשהכין את הפתילות⁹¹. (והוא היה מדליק עם כוסיות, לא על מנורה). ואחרי הדלקתו שלח את כל העולם לאחיו רבי אהרן⁹².

עוד אמר, שהוא היה באחד מהשבע ברכות של הבת. והיה יפה לראות איך שכל הבנים⁹³ רקדו ביחד. והם החזיקו את הידיים שלהם כלפיהם, לא כמו שכולם רוקדים שהידיים של האחד כלפי חברו (אדמו"ר שליט"א הראה בידי. כתבתי כפי הבנתי, וכפי שאני מבין כך אדמו"ר שליט"א נוהג לרקוד).

עוד אמר, כשהוא מסתכל בנרות הוא נזכר בנרות של האבא, שבעת שהנרות חנוכה דלקו ראו את האור הגנוז ואצל הסבא ראו את האור הגנוז כל שבת. (ובפ"א אמר שהוא מתמלא בושא איך היו נראים הנרות של האבא, ואיך נראים הנרות שלו. י.ו.)

נר ג' דהנוכה

אחרי הדלקת הנרות הסתכל על הנרות ואמר: זה מאיר יפה, על הנרות רואים את הייסורים שלי. והמשיך להסתכל.

אחר כך אמר, שהוא קבל פעם מכתב מאביו, תשובה למכתב שהוא שלח, ובמכתב שהוא שלח היה נראה קצת צוגלייגט⁹⁴, ובמכתב שאביו ענה לו הוא כתב לו "כתית למאור ולא כתית למנחות"⁹⁵.

בהמשך שרו "מזמור שיר חנוכה", ואחר כך מארש. ובאמצע השירה אמר אדמו"ר שליט"א לשמחה⁹⁶ שיוריד את הילד מהשולחן, ושאל

אותו אדמו"ר אם אמר היום פרק תהילים. והמשיכו לשיר, ואחר כך קרא לו עוד פעם ושאל אותו למה הוא עומד עם פנים עצובות, האם הוא מרוגז עלי. ושאל אותו למה הוא לא עונה, וגם על זה לא ענה. אמר אדמו"ר שליט"א שהוא ילד פקח, הוא לא מספר...

עוד אמר, שמעל קברו של הזיידע ר' דוד זצוק"ל⁹⁷ גדלו עשבים של בשמים. וידוע - כך אמר - שר' דוד היה מחזר על כל מיני עשבים ריחניים, וכל פעם היה מחזיק אצלו שקית עם בשמים ואפילו ביום כפורים או בפורים⁹⁸ החזיק אצלו שקית. ואמר שאף על פי שנוהגים שלא ליהנות ממה שגדל בבית הקברות⁹⁹, ר' יעקב אשר קאפ¹⁰⁰ פירר עם אצבעותיו מהבשמים שגדל אצל קברו של ר' דוד ואמר שיש לזה ריח טוב.

נר ד' דהנוכה

אדמו"ר הדליק את הנרות, ואחר כך שרו פרק זמן, כחצי שעה. ופניו היו כלהב אש. ושרו את הניגון "יקרב פזרינו", ועוד כמה ניגונים.

נר ה' דהנוכה

הגיעו כמה כיתות מהתלמוד תורה של קרלין בירושלים להדלקת נרות של אדמו"ר שליט"א. ואמרו את כל המזמורים של אותו לילה, וכשהרבי נכנס הסתובב למול הילדים וברך אותם שילמדו את התורה הקדושה עם יראת שמים מתוך בריאות.

נר ו' דהנוכה, ליל ר"ח א' טבת

אחרי הדלקת הנרות שאל שמחה⁸⁷ את אדמו"ר אם הוא רוצה ליטול ידיו לסעודה,

ושאל אדמו"ר אם העולם כבר אכלו, ענה שמחה שהם אכלו והם יושבים כאן. והרבי שאל איפה העולם¹⁰¹, וסבבו אותו לשולחן. ואמר: הזכות של אברהם אבינו ע"ה שיגן עלינו ועל כל ישראל שיבנה בית המקדש.

ואחר כך שאל את ר' משה אדלר¹⁰² אם הוא שמע שכתוב ש"תקבר בשיבה טובה" (שכתוב באברהם אבינו ע"ה¹⁰³) ראשי תיבות טבת¹⁰⁴, ענה ר' משה שהוא שומע עכשיו.

אחר כך שאלו אם הוא יודע שהאבא היה דומה לר' משה לעלובער¹⁰⁵ והסבא לחוזה¹⁰⁶. וסיפר מאחד (ר' פנחס כהן מלובלין) שהיה אצל החוזה, וכשנפטר החוזה היה בן י"ח, ופעם ראה את הסבא נבהל בחושבו שזה החוזה, וידוע שהסבא היה דומה לסבתא מאטיל¹⁰⁷, והסבתא מאטיל דמתה לחוזה¹⁰⁸.

ליל שבת הנוכה

נתן לר' זלמן בריזל חתיכה קטנה קוגל (לר' זלמן היה בעיות עם הקיבה), וסיפר את הסיפור שהיה עם ר' מנשה¹⁰⁹ שחלה במחלת הקדחת ל"ע, וכשהקארלינר היה כאן¹¹⁰ הוא הגיע לשולחנו¹¹¹, והקארלינר נתן לו חתיכה דגים, אמר שם ר' יהושע העשיל¹¹² או מישהו אחר שדגים לא טוב לקדחת, ענה הקארלינער: מי אומר שדגים לא טוב לקדחת, אולי קדחת לא טוב לדגים. ואמר לר' זלמן שבשבת הוא יכול לאכול, אבל אחרי שבת כמה ימים יאכל רק תפוחי אדמה עם קצת שומן.

ר' דוד¹ כשנסע לבית אהרן, כשהגיע היא עייף מטורח הדרך, נשכב על הספסל בבית הכנסת וישן. עבר שם היונגער רבי והסתכל איך שהוא ישן, ונכנס לאביו ואמר לו טאטאלע, בוא לראות איך ש'ארץ ישראל איד' ישן. הלך אתו והסתכלו. אמר הבית אהרן בזה"ל: אוי שלאפט ער ווי א איד¹¹³, כמה פעמים¹¹⁴.

- מאוסטרופולי (מאמר ו, ובפירוש דן ידין).
- 105 אבי זקינו (של הרה"ק רבי שמעון).
- 106 אבי זקינו (של הרה"ק רבי דוד'ל), כדלהלן.
- 107 אמו הרבנית מ' מאטיל פייגא, בתו של רבי צבי בן החוזה מלובלין.
- 108 כאן הוסיף הכותב: הרה"ח ר' יו"ט קראסניאנסקי אמר לי שב"ק אדמו"ר שליט"א אמר גם על עצמו שבצעירותו אמרו עליו שהוא דומה לר' ירחמיאל יוסף זצ"ל, בנו של רבי אלעזר מענדל.
- 109 הרה"צ רבי יצחק מנשה (ב"ר שמואל צבי) הכהן רוזנפלד. נלב"ע יא אדר תשנ"ד, ומנו"כ בהר המנוחות.
- 110 בכיקורו בשנת תרצ"ט.
- 111 ש"ק גשא.
- 112 הרה"צ רבי יהושע העשיל האלטאווסקי, חותנו של ר' מנשה.
- 113 = הוא ישן כיהודי.
- 114 מובא בשם רבינו גם בס' קדושת מרדכי ח"ב עמ' רכד.

- 94 = בנמיכות הרוח ושברון לב.
- 95 משנה מנחות פו, א. רש"י תצוה כו, כ. כלומר: צריך להיות כתיב בעניויות ושביירת הלב באופן שיאיר מזה, ולא כתיב שישאר מזה.
- 96 הגה"ח רבי שמחה קרקובסקי שליט"א, נאמן בית רבותינו הקדושים ומשמש בקודש אצל רבינו.
- 97 בהר הזיתים.
- 98 כאן הוסיף הכותב: צריך בירור.
- 99 שו"ע יו"ד ס' שסח ס"א: ולא ילקט מהם עשבים, ואם ליקט שורפן במקומן.
- 100 מחשובי החסידים אצל רביה"ק רבי דוד צבי שלמה. נלב"ע כ"ו תשרי תרצ"ה, ומנו"כ בהר הזיתים.
- 101 פניו היו כלפי המנורה.
- 102 מהחסידים החשובים הקרובים אל רבינו. נלב"ע ל כסלו תשמ"ו, ומנו"כ בהר הזיתים. רבינו אמר עליו אחר פטירתו: ר' משה היה צדיק, אתם לא הכרתם אותו. אני הכרתי אותו.
- 103 לך לך טו, טו.
- 104 כן מובא בספרים בשם ספר קרניים למוהר"ש

- 82 על סיום הסבל הרב משלטון הטורקים.
- 83 = רשע ובטלן, מה זה שאינו ממשך הלאה?
- 84 תרע"ט.
- 85 יומא דהילולא, כ"ז כסלו (נלב"ע בשנת תקע"ח, ומנו"כ בצפת).
- 86 בס' מילין קדישין (ראחמיסטריווקא), מוצש"ק וישב תשס"ה: ובליל שבת עד הצות הלך לבתי כנסיות שזימרו עד מאוחר, ואחר הצות הלך לבתי כנסת הספרדיים שמתחילים אז בשירות עד עת התפילה.
- 87 הרה"ח ר' אריה סאלפייטער (שארף) ז"ל שהיה מנגן בכינור הרבה פעמים לפני רביה"ק.
- 88 = היום אתם בשווה כמו הילדים, כולם הולכים לקראת משיח.
- 89 ראה הערה 64.
- 90 מ' חנה, עם מו"ה שמואל נחמיה פרנקל. הי"ד.
- 91 ראה גם להלן ליל שבת הנוכה אות ה.
- 92 ראה הערה 65.
- 93 בני כ"ק אדמו"ר מפ"פ זיע"א.

כשהוא היה אצל הבית אהרן¹¹⁵, אמר לו שלפני שהוא יסע¹¹⁶ שיכנס לגראדז'יסק¹¹⁷, שיש שם פרי חדש וראוי לומר עליו 'שהחיינו'. וכך עשה, הגיע לשם, והפרנקפורטר היה אז בן שנתיים, לקחו על ידיו ואמר 'שהחיינו' בשם ומלכות. ואמר אדמו"ר שליט"א שכבר אז ראו עליו כו'.

כאשר ר' שמעון הגיע לפרנקפורטר, תיאר לו הפרנקפורטר את מראהו של אביו ר' דוד, ואמר לו שהוא זוכר אותו מאז שהיה אצלו. והוא היה אז בן שנתיים כנ"ל.

ר' אברהם אשר¹¹⁸ היה המוציא והמביא בבית אדמו"ר הזקן, ופעם אמר אדמו"ר הזקן שהיום היה לו קוויטל מר' דוד מירושלים, ור' אברהם אשר התפלל, שלא ראה קוויטל מר' דוד, וכשחזר לירושלים שאל את ר' דוד וכו'¹¹⁹.

הסבא נסע לבית אהרן שתי פעמים, בשנת תרכ"ז ובתרט"א. ורצה לנסוע ליונגער רבי¹²⁰, ולא הספיק עד שהוא נפטר¹²¹. וכשהוא נפטר ידע הסבא. שהרי בנה בית הכנסת בצפת על שמו¹²², וראה שקורה אחת נשברה, אמר...¹²³ ואחר כך הגיע הידיעה שהוא נפטר.

הסבא נסע לפורסעווער¹²⁴. וכשהגיע אליו שמח מאד, ואמר שאילו היה יודע שאביו מגיע היה הולך לקבל פניו עד אדעס¹²⁵, ואם היה יודע שהוא - ר' דוד - מגיע היה יוצא לקראת ג' מייל. וחבבו מאד, והושיבו לידו כשקבל את הקוויטלאך, וקראו ביחד את הקוויטלאך. וסיפר לו שהיום היה לו קוויטל,

על אַם שרוצה להניק ויש לה מה לתת והילד לא רוצה לקבל, והנמשל כו'.

דיבר אודות ר' דוד¹²⁶ הבן של הקארלינער, ואמר בזה"ל: ער האט גיקענט זיין א שיינער ממלא מקום¹²⁷. הוא היה מאד חסיד'ישער. ואמר אדמו"ר, שכמה שהיה אומר ל¹²⁸ בחסידות, הוא היה שואל אולי עוד דבר, עוד סיפור, ולא עזב אותו, אולי עוד סיפור...

כשאדמו"ר היה בשבועות בקארלין, היו שם חסידים שעוד היו אצל אדמו"ר הזקן: ר' הערשל ברגמן ואחיו (שאל את ר' זלמן איך קראו לאחיו), ור' חיים מנדל גם עוד היה שם. חזר כמה פעמים שר' חיים מנדל גם היה שם. והם אמרו שהשולחן היה בדיוק כמו אצל אדמו"ר הזקן (הרבי אמר שר' חיים מנדל היה פעם אחת אצל הבית אהרן, וכמה פעמים אצל אדמו"ר הצעיר)¹²⁹.

עוד אמר, שהוא היה אצל הקארלינער גם כשעשה את המצות¹³⁰ וגם כשעשה את הפתילות, ואותו כוח שעשה כשהוא גלגל את המצות באותו כח הוא עשה את הקוויטלאך (הפתילות)¹³¹.

כשהסבא שלח את האבא¹³², אמר לו שבראשונה יסע לסטולין, ואם לא ימצא שם שיסע לקאז'ניץ¹³³. וכך עשה, נסע לפרנקפורטר, והיה שם כמה שבועות ולא ראה, החליט שהוא נוסע לקאז'ניץ. והלך להיפרד מהפרנקפורטר. ואמר אדמו"ר שליט"א בזה"ל: פארן הייליגן טאטע האט דער הייליגער פרנקפורטר אויך גיקענט

פארשטעלין¹³⁴. וכשבא להיפרד אמר לו הפרנקפורטר: מה אתה ממחר, תישאר כאן. ואמר אדמו"ר שליט"א, שאחר כך הראה לו את האור, והאבא אמר שאחר כך החזיר לו בשביל כל הזמן.

וסיפר עוד, שר' משה'ל הלטובסקי עזר לררביה"ק הרשנ"ן להוציא את הקוויטל מהבייטאלע¹³⁵ כשהגיע פעם הרשנ"ן לפרנקפורטר, כי הוא היה כל כך בפחד שלא היה יכול להוציא את הקוויטל.

פעודה שלישית שבת הנוכה

כשחילק את התמרים אמר לר' זלמן¹³⁶ שכתוב בגמרא¹³⁷ "איכא תמרי בבבל ועסקו באורייתא"¹³⁸, ואמר לו שיאכל דברים אחרים¹³⁹. אמר ר' זלמן שהוא כבר מרגיש יותר טוב, ואמר לו האדמו"ר שלהשיח צריכים.

מוצאי שבת הנוכה, נר ה' דהנוכה

אחרי הדלקת נרות אמר אדמו"ר שליט"א שהוא יאמר בעצמו את הזמר "מעוז צור", ולא יעזרו לו; הסבא אמר בעצמו, והאבא אמר בעצמו, ואני גם כן רוצה לומר בעצמי.

אחר כך שרו את הקפיטל "מזמור שיר חנוכה", באותו ניגון ששרו כל לילה. ואחר כך אמרו לר' משה זרח גולדברג¹⁴⁰ שישיר "המבדיל".

- פ"ב מ"ג. וכידוע שבזאת הנוכה מאירים י"ג מכילין דרחמי.
- 142 כ"ק מרן אדמו"ר מוהרי"ד מלעלוב שליט"א.
- 143 הרה"צ ברוך.
- 144 כמנהג רבוה"ק מקארלין. ראה מנהגי אדמו"ר שבסידור בית אהרן (פיעטרקוב תרפ"ב): בזאת הנוכה... באמצע הפעודה היה מנהגו לשתות פאמש. ושמו פמ"ש על שם הכתוב 'פדעוהו מרדת שחת'
- 145 ראה רמ"א סי' רב סע' א (וג"כ שם), לענין ברכת יין מעורב בשאר משקין.
- 146 להוצאות מוסדותיו אשר במנדל העמק.
- 147 = סביבון.
- 148 כללי המשחק: ג' - נישט, אינו לוקח ולא נותן; ג' - גאנין, זוכה בכל מה שיש בקופה; ה' - האלב, זוכה בחצי הקופה; ש' - שטעל איין, עליו לתת משלו לקופה.
- 149 הרה"ח יעקב קרישבסקי ז"ל.
- 150 הרה"ק אדמו"ר רבי אברהם שלמה מלעלוב זיע"א. נלב"ע ט"ו שבט תש"ם, ומנ"כ בהר הזיתים.
- 151 כ"ק אדמו"ר רבי יהושע העשיל שליט"א בן הרה"ק רבי שמואל צבי זצ"ל, למד באותן שנים בישיבת ערלוי.

תשואות חן חן למערכת ניליין "ההתאחדות פניסק קארלין שפסרו לנו בטובת עין את הרשימות שנכתבו בשעת מעשה על ידי אחד הנוכחים והוכחו כמעט כלשונם למעט שינויים קלים

- 124 הרה"ק רבי יעקב צבי מפוריסוב (בהרה"ק רבי יהושע אשר בנו של היהודי הקדוש), בעמח"ס עטרה לראש צדיק. נלב"ע ב טבת תרמ"ט.
- 125 אודסה, עיר הנמל.
- 126 נולד ב תמוז תרע"ח. הי"ד.
- 127 הוא היה יכול להיות ממלא מקום יפה.
- 128 בהיות רבינו אצל אדמו"ר מוהרא"א מקארלין בשנת תרצ"ב. כנ"ל נר' ב' דהנוכה אות א.
- 129 ראה גם לעיל ליל ש"ק פרשת וירא, אות ו.
- 130 בנסיעתו בשנת תרצ"ב.
- 131 ראה גם לעיל נר' ב' דהנוכה אות א.
- 132 מארץ ישראל לפולין אל הצדיקים דשם, בשנת תרנ"ג.
- 133 אל הרה"ק רבי ירחמיאל משה, בנו חורגו של אדמו"ר הצעיר (תר"כ - י"ג אלול תרס"ט).
- 134 פ"פ הק' יכול היה להסתתר גם בפני אבי הק'.
- 135 = מהארנק.
- 136 בריוול.
- 137 פסחים פה, א.
- 138 שהתמרים אינם טובים למעיים.
- 139 ראה לעיל ליל שבת הנוכה אות א.
- 140 מחשובי ויקירי אנ"ש. ולפני המלחמה היה מחסידי קוויניץ, נלב"ע כ"ג חשוון תשמ"ט, ומנ"כ בהר הזיתים. וממנו נסתעפה משפחת גולדברג הרוממה
- 141 שפרצו היוונים בחומת בית המקדש. מידות

- 115 בשנת תרל"א.
- 116 בדרכו חזרה לארץ ישראל.
- 117 אל מחוזתו הרה"ק רבי אלימלך מגראדז'יסק, אבי אמו של אדמו"ר מפ"פ (תקפ"ד - א ניסן תרנ"ב).
- 118 ר' אברהם אשר אליאך מטבריא.
- 119 בכתיבי הרה"ח ר' מאיר ברנשטיין הי"ד: ר' אברהם אשר היה מביא לאדמו"ר הזקן את הבי דואר ששלחו אליו. פעם אחת אמר לו אדמו"ר הזקן: מיר האבן ערשט געליינט אונזער דוד'ל א קוויטל, והיה אצלו וזאת לפלא כי הוא הביא את הפאסט ולא היה שם מכתב מהרה"צ ר' דוד'ל בידרמאן זצ"ל, ורשם אצלו את הזמן שאמר לו, וכשבא בחזרה לארץ ישראל סיפר זאת להרה"ק ר' דוד'ל זצ"ל, ואמר לו הרה"ק דוד'ל כי בעת הזאת שלח מכתב לאדמו"ר הזקן זצ"ל.
- 120 אחר הסתלקות הבית אהרן טו"ב סיון תרל"ב.
- 121 ט"ו אב תרל"ג.
- 122 של אדמו"ר הצעיר.
- 123 בקונטרס בית דוד שבסו"ם קדושת מרדכי: סיפר רבינו, שבעת שבנו את בית הכנסת שלנו בעיה"ק צפת ת"ו, והיה אז הסדר שערכו קורות הגג לאורך ולרוחב והותאמו בשורות יחד, ובאמצע הסידור פקעה איזו קורה בנג שנקראה בל"א בעלקען, והרה"ק רבי דוד היה שם ובראותו זאת הפטיר באנחה כהאי לישאנא: שמע מינה נח נפשיה אדמו"ר, והיה זה כיום ט"ו מנ"א תרל"ג.

זאת הנוכה

אדמו"ר אמר עוד לפני השולחן, שיכינו קוגל תפוחי אדמה של שלש עשרה ק"ג, נגד שלש עשרה פרצות¹⁴¹.

בן הרבי ר' בערל¹⁴² הכניס לברית את בנו שיח¹⁴³.

אחר כך התחיל עריכת השולחן לכבוד זאת חנוכה. והעמידו פֶּמֶש חס¹⁴⁴, והיה ספק על הברכה¹⁴⁵, ועשו "הגפן" על יין.

אדמו"ר נתן להגאון רבי ישראל גרוסמן תמר, שימסור לבנו הרב יצחק דוד, שיהיה לו לגמור את החודש¹⁴⁶. וכן נתן לו לביבה שימסור, וגם כן אמר לו אותם הדברים.

אחר כך שיחק אדמו"ר שליט"א דריידל¹⁴⁷,

ויצא ש¹⁴⁸. ואחר כך חותן של ר' בערל¹⁴⁹, ויצא ה', ולקח חצי. ואחר כך עוד פעם אדמו"ר, ושוב יצא ש'. ואחר כך נתן ר' אברהם בן אדמו"ר¹⁵⁰ מאה דולר שוורטהיים מלונדון מסר לו לשים בעת שישחקו, והוא שיחק וגם כן יצא ש', ושילם. ואחר כך שוב הרבי, ויצא עוד פעם ש'. ואחר כך שיחק ר' ישראל גרוסמן, ויצא ג', נתן לו הרבי את הכל שיתן את זה לר' יצחק דוד שישלם את כל החובות.

נתן לכנד יהושע העשיל¹⁵¹ תמר, שימסור לערלויער רב.

תשואות חן חן לגיליון "ההתאחדות" פינסק קארלין שמסרו לנו את הרשימות הללו שנכתבו בשעת מעשה על ידי אחד הנוכחים ומובאות בשינויים קלים

בהיות ונשמט השורות האחרונות של הסיפור "היינו כחולמים"

בשבוע שעבר מובא בזה הקטע מחדש

אין צריך לומר שר' יחזקאל אמנם העניק לרבי יצחק כל המצטרך לנישואי בנותיו והרבה יותר, ואין צריך לומר שאכן התרפאה פרלה החולנית קמעא קמעא לאחר מכן עד שנשתפתה לחלוטין, ובהגיעה לפרקה נישאה לעלם מוצלח ובן תורה, אך זאת צריך לומר, שכאשר נסעו רבי יצחק והעשיר ר' יחזקאל לחצר הקודש בבעלזא, ור' יחזקאל ראה, לראשונה, את הרבי שר שלום, נרעש כולו ובמורא ופחד לחש לרבי יצחק, "הוא האיש שראיתי בחלומי, הוא האיש!"...

ברכת משה

מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

(משלי כב, ד) עקב ענוה יראת ה'.

(תש"ג תש"ד)

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף (א, ח).

הנה גלות מצרים וקושי השעבוד שנפלו רחמנא ליצלן למ"ט שערי טומאה (חסד לאברהם מעיין ב' נהר נ"ו) התחיל מ"אשר לא ידע את יוסף" ששכחו מהצדיק (עיין בספה"ק באר מים חיים פר' שמות אות ב'), כי ענין זה הוא תחילה וראש לכל הצרות והפורעניות ר"ל.

ובדורותינו אלה אשר החושך יכסה ארץ, כל כוחינו לעמוד בנסיונות ולהתחזק באמונה הוא על ידי שזוכרים ומדברים מהצדיקים הקדמונים.

(תשכ"ז)

וזהו דכתיב "הבאים מצרימה" בלשון הוה דכל אחד צריך לראות עצמו תמיד בבחינת בא מצרימה, שהיתה מקור הטומאה, ועדיין לא עשה תשובה והשלים עצמו כראוי.

(תשל"ב)

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו' (א, א).

שם האדם הוא נשמתו וחיות הנפש שבו, כדכתיב (בראשית ב, יט) נפש חיה הוא שמו (עיין דגל מתנה אפרים פרשת בראשית ד"ה זה ספר), ובני ישראל שהיו במצרים שהיתה מקור הטומאה זכו לשמור בקדושה על שמותם (ויקרא רבה לב, ה) שהוא חיות נפשם כאמור, וכל זה על ידי שהחזיקו עצמם בענוה, בבחינת מלכות דלית לה מגרמה כלום (זוה"ק ח"ב ריב, ב).

וזהו שאמר הכתוב "ואלה שמות בני ישראל" דהחיות דקדושה של בני ישראל היתה על ידי "את יעקב" המרמז לענוה בחינת עקב כדכתיב

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה (א, א).

דקדקו המפרשים למה נאמר הבאים לשון הוה, היה לו לומר אשר באו בלשון עבר.

וביאור הענין הוא כפי מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים נא, ה) וחסאתי נגדי תמיד, דגם אחר ששב החוטא בתשובה שלימה, צריך לראות עצמו כאילו לא עשה תשובה כראוי (עיין רמב"ם פ"ב מהל' תשובה ה"ח), והיינו כי צריך הוא לחשוש שעדיין לא הגיע לדרגה שלא ישוב לכסלה עוד, ועלול הוא לשוב לכך חלילה, וכענין שמצינו בחטא אדם הראשון כמו שדרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה יט, יב) על הפסוק האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל (בראשית ג, יב) אמר ר' אבא בר כהנא ואכלתי אין כתיב כאן, אלא ואוכל, אכלתי ואוכל, והיינו דגם אחר ששב ונתודה עם כל זה אחז עצמו בבחינה שלא שב כראוי ועלול עדיין לחטוא ולאכול עוד ח"ו.

מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

זכרות קודשי

שוב כבר לא אמר לו דבר אודות מקום מגוריו כבתחילה, שאלו הרה"ק מבעלזא ומה עם השכנים בברלין, השיב לו החסיד שכבר ב"ה הורגל לשכניו ושוב אינו חש שם כגר זור, מיד ציוהו הרה"ק מבעלזא לעקור מברלין ולעבור להתגורר בין אנשים יראים ושלמים, באומרו שכל זמן שהרגיש זר ומנוכר אזי היה מובטח שלא ילמד ממעשיהם הרעים של שכניו, אך כיון שהורגל לסביבתו ונעשה כתושב ביניהם, יש לחשוש שמא ילמד חלילה ממעשי שכניו.

(תשנ"ב)

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, (שמות א, יב). הנה יש לומר דכן הוא בלימוד התורה הקדושה, לפום צערא אגרא (אבות סופ"ה) שכמידת טרחתו ויגיעתו של האדם בלימוד התורה הק' כן יראה ברכה בעמלו, וככל שירבה האדם לטרוח ולייגע עצמו על דברי תורה כן ירבה לעשות חיל בלימוד התורה הק', 'וכאשר יענו אותו' - כגודל העינוי והיגיעה, 'כן ירבה וכן יפרוץ'.

(תשנ"ח)

המשך בעמוד י"ח <<

שוב כבר לא אמר לו דבר אודות מקום מגוריו כבתחילה, שאלו הרה"ק מבעלזא ומה עם השכנים בברלין, השיב לו החסיד שכבר ב"ה הורגל לשכניו ושוב אינו חש שם כגר זור, מיד ציוהו הרה"ק מבעלזא לעקור מברלין ולעבור להתגורר בין אנשים יראים ושלמים, באומרו שכל זמן שהרגיש זר ומנוכר אזי היה מובטח שלא ילמד ממעשיהם הרעים של שכניו, אך כיון שהורגל לסביבתו ונעשה כתושב ביניהם, יש לחשוש שמא ילמד חלילה ממעשי שכניו.

ולפי זה יש לומר דזהו 'הבאים מצרימה' בלשון הוה, שבשעה שירדו בני ישראל לארץ מצרים, לא באו להשתקע שם אלא לגור שם באו, כגרים זרים. ואכן באמת כל אותם שנים

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו', (שמות א, א). יש לדקדק למה אמר הכתוב 'הבאים מצרימה' שהוא לשון הוה, ויבואר על פי מעשה שהיה אצל הרה"ק מבעלזא זיע"א, אשר שלח את אחד מחסידיו להתגורר בברלין, אשר באותה העת פשטה מאד נגע ההשכלה בברלין והאנשים אשר התגוררו בשכונתו של אותו חסיד לא התנהגו על פי דרך התורה, ע"כ חש החסיד תמיד כגר זר בסביבתו, ובכל נסיעה שנסע להרה"ק מבעלזא התאונן לפניו על כך, ובקש הסכמתו לעזוב את ברלין ולשוב למקומו הראשון. אך הרה"ק מבעלזא לא הניחו לצאת את ברלין. לאחר זמן בא שוב החסיד להרה"ק מבעלזא,

היות והוצאות הגיליון מידי שבוע בשבוע כרוכות בטרחות גדולות ובהוצאות כספיות מרובות אנקש שכל אחד ואחד ישתתף בהוצאות הגדולות לזיכוי הרבים

וזכות זיכוי הרבים יעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם ונחת מכל יוצ"ח

לתרומות: בנדרים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרב אהרן גלבשטיין

הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זי"ע - בעל "ישמח ישראל" כ"ט טבת עת"ר

עם רביה"ק הרדצ"ש זי"ע

כשקיבץ הישמח ישראל זי"ע מאלכסנדר מכתב מהרה"ק רבי דוד'ל [רביה"ק הרדצ"ש] זי"ע, נשק חתימתו ונתן המכתב בהקופסא של אתרוג, בזמן ששלט הסטערק בארץ ישראל אסרו פעם את רבי דוד'ל בגלל איזה מסירה כי היה הנשיא של כולל ווארשא, וכתבו תיכף לפולין מזה, והישמח ישראל אמר שהספר תורה שרוי בצער וצריך לפדותו מיד.

אוצר ישראל

הסדר שנעשה לכ"א סדר

סיפר לי הרה"ק רבי משה מרדכי בידרמן [רביה"ק הברכת משה] מלעלוב זצ"ל שבא אצלו היום איש פשוט ושוחח עימו, ובתוך אחד השיחים סיפר שהיה פעם באלכסנדר אצל רבינו בעל ישמח ישראל זי"ע, ומשמשו של הישמח ישראל החל לארגן סדר בין הקהל. פנה אליו הרבי ואמר לו: "ראה, בין העולם כאן, יש לי אנשים מכירים ויש שאינם מכירים, וגם לך יש פה מכירים, אבל על זאת אתפלא, כשבאים אלי, באים רק המכירים שלך? שמא לא תעשה סדר ותראה שהכל יהיה בסדר". וסיים האיש: באותה רגע שהרבי צוה שלא יעשה סדר, מיד השתרר שקט וסדר.

בישישים חכמה

מדברי אחיו הרה"ק בעל "תפארת שמואל" מאלכסנדר זי"ע

וזה הי' דרכו והילוכו בקודש של כ"ק אחי הק' [הישמח ישראל זי"ע] כנודע לכל העולם ובפרט לבאי צרות קדושו שהיה מוסר נפשו לטובת כל אחד ואחד ברוחניות וגשמיות בכלל ובפרט, וכמו שכתב בעצם כתב יד קדשו במסירת מודעה בזה הלשון, אוהבי ורעי אשר מסרתי נפשי עליהם וכו', ובפעם כשהיה נחוץ מאד לנסוע לרופא וכמעט שהיתה שעה עוברת והיה מדבר עם אחד ואמר לי תאמין לי אחי כי יותר הוא מרפא לנפשי לשמוע שיח מרת נפש ישראל אולי אוכל להושיעו, ובפרט כי הוא חושב שזה הוא ישועתו מלנסוע להרופא, וחבל על הצדיקים האלה ולא משתכחין עוד, ובזכותו ובצדקתו נחיה, כי אברהם עודנו עומד לפני ד' וידובב עוז בעולם העליון להמליץ טוב בעבורינו, ובעבור כל ישראל.

תפארת שמואל (פרשת וארא - ד"ה יומא דהילולא ממר כ"ק אחי אדמו"ר זצלה"ה)

והצדיק הזה מר אחי אדמו"ר הק' הישמח ישראל זי"ע ידוע לכל שהלך תמיד בשברות הלב שאינו עושה מאומה, וכן היה מרגלא בפומיה תמיד לומר שאינו עושה מאומה אינו לומר ואינו מתפלל, והיה מבקש על עצמו רק מאוצר מתנת חנם, וצדקתו נשאר עבוינו, כך נזכה בצדקתו להשפעת קדושה וטרה וחיים וברכה עד עולם.

תפארת שמואל (פרשת וארא - ד"ה יומא דהילולא ממר כ"ק אחי אדמו"ר זצלה"ה)

גאונותו בתורה

כח זכרונו [של הרה"ק הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע] הפליא לבבות ישראל, היה זוכר ש"ס בבלי וירושלמי בעל פה, כמעט עם שם התנא והאמורא מהמאמר. ודכינא כד זכיתי לדבר עמו בפלפול,

ואלה תולדות

הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק בעל הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע נולד בשנת תרי"ג לאביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע.

נסע עוד עם אביו הק' להרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא זי"ע, ולהרה"ק רבי בעריש מביאלא זי"ע שלאחר הסתלקותו התחילה העדה לנסוע לאביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע.

לאחר הסתלקות אביו ביום י"ד שבט תרנ"ד התאספו אלפי ישראל ובראשם הרבנים הצדיקים וזקני החסידים והכתירו את בנו בעל הישמח ישראל לממשיך דרכו בהנהגת העדה הק'.

נסתלק בערב ר"ח שבט שנת תר"ע, ומנוחתו כבוד בעיר אלכסנדר.

והיה לכם לציצית

סיפר הרה"ח ר' משה כהן ע"ה, ששמע מבעל העובדא, שבילדותו נסע עם אביו להרה"ק הישמח ישראל מאלכסנדר זצ"ל, ומחמת גודל המהירות שלא לאחר הנסיעה במרכבת הברזל, לא הליביש על גופו את הטלית קטן. כשנתן שלום להרה"ק הישמח ישראל, אמר הרה"ק על אתר, א יודיש יונגעל גייט נישט מיט א לייב צודעקל (טלית קטן). כששמע אביו מה שאמר הרה"ק, היה לו עגמת נפש מזה. הרגיע אותו הרה"ק ואמר לו, ס'איז גארנישט, ער וועט זיין א וואויל יונגעל.

שיח זקנים (חלק י')

סימן להטבה או לא

סיפר לי הרב הצדיק ר' יעקב בונם (שליט"א) ששמע בשם זקנו אדמו"ר הק' [הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר] זצ"ל, כי בפעם שרבינו הק' [הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע] היה נחלה מאוד ר"ל (ואז נתוסף לו שם 'ירחמיאל'), והיה אצלו חסיד אחד לבקרו, ושמע ממנו ברכת התורה בבוקר בהתלהבות גדול וברגש קודש, וכשהיה אח"כ החסיד הנ"ל אצל אביו אדמו"ר הק' [הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר] זצ"ל, אמר לו, כמדומה לי שהוטב לבנו רבינו הק', ושאל אותו מאין הוא יודע, והשיב לו ששמע ממנו ברכת התורה בנעימה קדושה וברעש גדול ונתפעלתי מאוד ומוכח לי סימני הטבה, והוא השיב לו אדרבא, מזה אני יודע שעוד לא הוטב לו, כי דרכו לקיים בעצמו תמיד והוי צנוע, ואילו היה בקו הבריאות על כל חושיו לא היה אומר בקול שיתפעל מי מזה.

תפארת ישראל (אות שעב)

המופת הגדול על האילמות שפתחה את פיה

סיפר לי הרב הצדיק ר' אברהם חיים (שליט"א), מעשה באחד מאנ"ש מלאדז ושמו יעקב זאב, שהיה לו בת בעלת מום שנתאלמה לא עלינו, ועשה שידוך עם בתו הצעירה, וכשהגיע קודם החתונה כשראתה האלמת שמכינים לחתונת אחותה, רמזה לכל שלא תתן לעשות החתונה עד שתתרפא, ונסעו לרבינו הק' [הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע] לשאול עצה, וצוה לרמז לה שבזכות שלא תפריע את החתונה תתרפא ותתחיל עוד לדבר קודם החופה, וצוה ליטע עמה לוארשא לאיזה רופא. וכן היה, פתאום התחילה לדבר בליל החתונה ושלחה טלעגראם להוריה, וכשקבל אביה את הטלעגראם לאולם החתונה, עמד את עצמו על השולחן ואסף כל המחותנים, וסיפר להם המופת הגדול מרבינו הק'.

תפארת ישראל (פרק יא אות שמח)

אמרתי החידוש מהתוספות בבא מציעא פרק איהו נשך, וכשהביט בהתוס' בהש"ס ווילנא ראה שכתוב שם בהג"ה על התוס' שכתב בשם ר' יוחנן צריך לומר ר' יונתן, וכשראה זאת רבינו הק' אמר לי קח לך ירושלמי וראה שם בסנהדרין פרק זה בורר (אולי אמר לי ירושלמי בבא מציעא), ותראה כי בעל המאמר שם הוא ר' יוחנן ולא ר' יונתן, ולמותר הוא הגירסא.

תפארת ישראל (פרק ו' אות רמו)

מעשה באחד שהיה צריך להשתחרר מהצבא

סיפר הרה"ג ר' פרץ ראזענוואסער: גיסו של אבי היה חתנו של אחד מחסידי אלכסנדר. כשהגיע זמנו להתייצב בפני ועד הצבא (היה בעל קומה, וממילא היה קצת כפוף), רצה חותנו שילך גם להרה"ק הישמח ישראל זצ"ל, שיברך אותו שיפטר מעול הצבא. ביקש גיסו מאבי שיבא עמו להרה"ק הישמח ישראל.

וסיפר אבי, שגיסו שאל את פי הרה"ק הישמח ישראל, אם יעשה איזה פעולה בגבו, לכופף אותו יותר כדי להשתחרר. אמר לו הרה"ק, עה, מיט דעם שקר, וועסטו דאס ביסל אמת (שקצת כפוף ממילא) אויך קאליע מאכן, ודי בזה שהוא כפוף קצת להשתחרר מן הצבא.

שיח זקנים (חלק י')

אהבת ישראל עד כמה?

פעם בא אל הרה"ק בעל ישמח ישראל הבעל תוקע שלו, ורצה שהרבי ילמד אתו את כוונות וסודות התקיעות, אולם הרה"ק מאלכסנדר סירב. כשהתקרר ראש השנה חזר הבעל תוקע והפציר בו שנית.

"איני יודע בעצמי את הסודות והכוונות", ענהו הרה"ק: "אך זאת אוכל לומר לך, ישנם עשר מדרגות בצדיקים, בגדול שבהם אין לנו שום מושג, ובנוגע לקטן שבהם, אספר לך עובדא:

פריץ אחד ראה יהודים רצים ברחובות, ושאל את יועצו, "מה זאת, האם קמים היהודים נגדנו? לא! השיבו היועץ, "אצלם היום 'יום הכיפורים' וכולם רצים לבתי מדרשות". נענה הפריץ ואמר: "הרי גם אני יהודי!" התיישב על סוסו ורכב עד לבית המדרש, נכנס ועלה אל הבימה, והכריז: גאט, איך דאנק דיר אויף פאריאהר, און איך בעט דיר אויך נעקסטע יאהר, אבער איך קען נישט פארנעמען די יודען-דאמף! [- ה', מודה אני לך על השנה שעברה, ומעתיד על השנה הבאה, אך את לחלוח היהודי איני סובל!], וכך חזר הפריץ לביתו."

וסיים הרה"ק מאלכסנדר: "אזא יוד דארף מען אויך אינזין האבען ביי די תקיעות!" [- גם על יהודי כזה צריך לכוין בתקיעת שופר].

ימות עולם (אמיניאוו)

הרב אהרן גלבשטיין

וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם (א, יד)

כשנתקבל הרב הקדוש בעל אוהב ישראל [מאפטא] זצוק"ל, להיות רב בעיר יאס, כתבו בכתב רבנות שמחוייב לדרוש להם איזה פעמים בשנה, וכשבא הזמן לדרוש השמיט את עצמו, וכן היה איזה פעמים, עד שבאו אליו פני העיר, ואמרו לו: או ידרוש לנו רבינו או יתן לנו בחזרה הכתב רבנות, והבטיח להם שידרוש, וכן עשה, ודרש בשבת דרוש נורא מאד, והוא בעצמו אמר, שאף בימי יהושע בן נון היה הדרוש זה חידוש.

ואחר הדרשה שאלו לו אחד: 'אמר נא רבינו, מדוע על "וימרו את חייהם", נקוד טעם "קדמא ואזלא", אשר זה הטעם הוא בניגון שמו, והמראוי היה להנקד ב"דרגא תביר" וכדומה, אשר הוא בניגון עצב, ולח ידע הרב להשיב, ונצטער מאד, ואמר: בטח נתפעלתי מהדרשה, לכן נתנו לי זה העונש, עד שהודיעו לו מן השמים, כי הטעם מרמז דמשום וימרו את חייהם לפיכך קדמו ואזלו קודם הקא, והראיה, קדמ"א קדמ"א, גימטרי"א ק"א, שמספר ק"ף שנה קדמו ואזלו, שאם תקח ק"ף ממספר ת' נשאר רד"ו.

אמת ויציב (חלק ג' דף קפד)

פִּי חַיֵּית הַנֶּהָה (א, יט)

שמעתי מהרה"ח ר' משה ב"ר ישראל קופלוביץ, שהיה בעיר לודז' אברך שעברו עליו הרבה שנים ולא נפקד בבנים, וכעבור שנים רבות נפקדה זוגתו ונתקשה בלידתה מאד, והרופאים אמרו שאם לא יערכו ניתוח קיסרי אין לה עוד תקוה, התקשר אותו אברך לווארשא, שם שהה באותו זמן הבית אברהם, והרבי אמר למען השם לא לעשות הניתוח בשום אופן, כי הבית אברהם היה מתנגד גדול לכך.

וכאשר עבר הזמן והאשה היתה בסכנה גדולה, והרופאים נבהלו לעשות הניתוח, אבל הלה סירב ואמר שרבו אוסר לעשות הניתוח, צעק כנגדו הרופא: אני רוצה לדבר עם הרבי, ואני יאמר לו שזה מסוכן מאד, מסרו לו את הטלפון, והבית אברהם אמר לו, כי הכתוב אומר על בנות ישראל כי חיות הנה, ומסביר התרגום יונתן, כי בעת שהם צריכים להוליד הם תולין את עיניהם לאביהן שבשמים ומיד מתפרקין, והרופא הגוי אמר להבית אברהם: דע לך שאנחנו מסירים את האחריות מאשה זו, צעק לעומתו הבית אברהם: מי צריך את האחריות שלכם, כי חיות הנה. ואמר הבית אברהם שלא ינתקו את הטלפון ויתנו לו שהות חמש דקות, ועמד הבית אברהם כאשר מחזיק את שפופרת הטלפון ביד אחד, וביד השני הסתכל על השעון, ופניו היו שחורים כמו הלוועשקא (גחלת של עץ שנטרף), וכשעברו 3 דקות כבר שמע מעבר השני של הטלפון: מזל טוב, מזל טוב.

יהי אור

וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא (ב, ב)

יש לומר 'טוב' היינו התורה שנקראת טוב

כידוע (משלי ל, ב), גם כי 'תורה' במספר קטן הוא בגימטריא 'טוב', ומספר קטן היינו מדת ענוה, שהוא בעיני עצמו מספר קטן ופחות. וידוע (מגלה עמוקות ואתחנן אופן קיג) משה רבינו הוא התורה, והוא עניו מכל אדם (במדבר יב, ג), וזהו ותרֵא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, כאמור.

דברי ישראל (מודו"ץ)

וַיְהִי בַיָּמִים הַרְבִּיּים הָהֵם וּגְוִי וַיֵּאֲנָחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שְׁוַעְתָּם אֶל הָאֱלֹקִים מִן הָעֲבֹדָה. וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים וּגְוִי וַיֵּרֶא אֱלֹקִים וּגְוִי

(ב, כג-כד-כה)

יש לדקדק למה בחר בלשון זעקה ולא נאמר ויתפללו, הגם שהיא גם כן מעשרה לשונות של תפילה כנזכר במדרש (דברים רבה ב, א), אף על פי כן טעמא בעי למה לא נאמר ויתפללו וכתב לשון זעקה ושועה. עוד יש לדקדק באומרו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, תיבות מן העבודה נראה מיותר שכבר כתב ויאנחו בני ישראל מן העבודה. עוד יש לדקדק מהלשון וידע אלקים לכאורה אין לו ביאור.

ונראה לבאר כי ידוע מהגמרא (ברכות לב ע"ב) גדולה תפילה יותר ממעשים טובים. גם איתא במדרשים ובזהר מעלת התפילה שהיא במקום עבודה. אמנם יש עתים שאין התפילה יכולה לעלות למעלה מפני הקטרונים שמפסיקים כחומת ברזל כמו שכתוב (ישעיה נט, ב) כי עוונותיכם מבדילים. והתקנה לזה איתא בזה"ק (ח"ב ב קסה). לזעוק מעומקא דליבא בכל כוונתו שהוא רק קול לבד בלא דיבור, והוא נקרא זעקה ושועה ומזה אין המקטרגים יודעים רק הקב"ה בעצמו פונה לזעקה זו כשהיא באמת מעומקא דליבא ועונה לקוראיו, וזה חשוב יותר מהתפילה שהיא בדיבור בחיתוך אותיות ותיבות שמבנים המלאכים ויכול להיות קטרוג עליה, לא כן בזעקה הנזכרת לעיל בלא דיבור, ה' יתברך לבד ידע מחשבותיו ומבוקשו וממלא משאלות לבו לטובה. וכדאיתא בשם האר"י ז"ל על פסוק (תהלים סה, ג) שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו שפירש שמה שצריך להשמיע התפילה שהלא ה' יתברך ידע מחשבות ויודע בקשת כל אחד, והיה די רק להרהר מגמותיו וצרכיו במחשבה, אמר הכתוב עדיך כל בשר יבואו, למען ישמעו בני אדם שהצדיק מתפלל וילמדו גם הם להתפלל, עיין שם באריכות. אכן כשיש קטרוג אזי תקנה לזעוק בקול פשוט בלא דיבורים כנ"ל, ואז נשמע תפילתו כי ה' יתברך רצון יראוי יעשה.

ועתה נבוא לביאור הכתובים, וימת מלך מצרים פירוש שהיתה לו ירידה ושפלות שזה נקרא מיתה כידוע. ועל ידי מה היתה שפלותו, אמר הכתוב ויאנחו בני ישראל מן העבודה, מלת ויאנחו פירוש לשון הנחה, רצה לומר שהניחו התפילה שהיא בחיתוך אותיות ותיבות שנקראת עבודה רק ויזעקו היינו בקול לבד, וזהו ויאנחו מן העבודה שהניחו העבודה שהיא תפילה בפה, כשעשו כך אז ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, רצה לומר שעלתה השועה שהיא גם כן מעומקא דליבא כנ"ל יותר

למעלה מהתפילה בפה שנקרא עבודה, ופירוש מן העבודה רצה לומר יותר מן העבודה. ואמר אחר כך וישמע אלקים את נאקתם, פירוש הגם שנאקה בחינתה קטנה מבחינת זעקה ושועה, אף על פי כן נשמע גם כן אחר כך ועל ידי זה ויזכור אלקים את בריתו. וגמר אומר וידע אלקים, רצה לומר שמפני זה נשמע צעקתם מחמת שלא ידע ממנה כי אם ה' יתברך לבדו ועל כן לא היה עליה שום קטרוג כנ"ל.

מאור ושמש

וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ וּגְוִי וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר (ג, א)

יש לפרש בזה על דרך דאיתא במדרש (שיר השירים ב, ב) שמשה רבינו ע"ה ודוד המלך ע"ה זכו להיות רועי ישראל על ידי שהיו מתחלה רועי צאן בחסד וברחמים גדולים, ואמר השי"ת כדאי אתם שתהיו רועים את בני, וזה יש לומר שמרומז בפסוק ומשה היה רועה צאן וינהג את הצאן ועל ידי שהיה נוהג צאן, אחר המדבר היינו זכה אחר כך לרעות המדבר היינו האדם שהם ישראל שקרויין אדם, ומתחלה היה רועה בעלי ח' ואחר כך היה רועה בעלי מדבר כנ"ל, וקל להבין.

דגל מחנה אפרים

מִדְּוַע לֹא כְלִיתֶם חֻקֵּי וּגְוִי גַם תִּמּוֹל גַּם הַיּוֹם (ה, יד)

במסורה, מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם. ונ"ל לפרש כי תחלת דינו של אדם עסקת בתורה [סנהדרין ז, א], ומתנצל כי אונס היה, שהיה טרוד בפרנסת אשתו ואנשי ביתו ואונס רחמנא פטריה, אלא א"כ הוא, היה לו לפרנס לומדי תורה ולקרא אותם על שלחנו כדי שיהיה לו חלק בתורתם, ומי שלא עשה כך הראה כי לא יחפץ באלה. והיינו מדוע לא כלייתם חקכם גם תמול גם היום, שלא עשה המחוייב עליו והגית בו יומם ולילה, ואם משום טרדות הזמן ואונס בדבר, מדוע לא בא בן ישי הוא הת"ח גם תמול גם היום אל הלחם לאכול מפתך, כנ"ל וק"ל.

כתב סופר

תָּבוּ אֵין נִתְּן לְעַבְדֶּיךָ וּלְבָנִים אֲמֹרִים לָנוּ עֲשׂוּ וּגְוִי וַיֵּאֲמֶר נְרָפִים אֲתֶם נְרָפִים (ה, טו-טז)

שמעתי מאדמו"ר הרב הקדוש מו"ה אשר ישעיה זלה"ה אבד"ק ראפשיץ, 'תבן' נקרא כשהוא מעורב עם הפסולת ואמרו ישראל תבן אין נתן לעבדך, אפילו עבודה שהיא מעורבת עם פסולת שהוא מעורב טוב ורע לא יניח לנו לעבוד להשי"ת, ולבנים אומרים לנו עשו, עוד יאמרו לנו לעבוד את השי"ת עבודה זכה ולבינה נקי מכל פסולת, ויאמר, אמר הקב"ה נרפים אתם נרפים תתראו ברפואה שלמה, שתהיה עבודתכם לבינה נקיה וזכה לא מעורב טוב ורע ח"ו רק בתכלית הטוב הגמור.

דברי יחזקאל

נערך ע"י הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

לחום יד סולדת בו, מותר לרחוץ בהם איברים בודדים ואינו בכלל איסור מים שהוחמו בשבת, ועל פי דבריו מצאנו אופן שיהא מותר לחמם את המים כדי לרחוץ את התינוקות מטינוף בעת הצורך. [ועיין בשעה"צ שם סק"ח מש"ב].

ד. שלא להוציא מים חמים מהברז בשבת.

א. כתב השו"ע [סימן שיח ס"ג] אסור לבשל בתולדת חמה, ועל פי זה כתבו גדולי הפוסקים לאסור להשתמש בברז המים החמים בשבת, כי כאשר מוציאים את המים החמים נכנסים במקומם מים קרים ויכולים להתבשל, ופעולה זו נחשבת לבישול בתולדת חמה, ועוד, דהרי אם נעמיד כוס מים למול השמש, לעולם לא יגיע לחום יד סולדת בו, הוי אומר שהקולטים של דוד השמש הם הגורמים לריכוז קרני השמש ולבישול המים, ולכן דינם כבישול בתולדת חמה. [ודין זה מדובר במים שהוחמו על ידי דוד שמש דאי מבוילר אסור מדינא לכו"ע דהוי תולדות האור].

ב. וכן יש להזהר, בברז מסוג מיקסר, המופעל באמצעות ידית, שבעת פתיחת הברז תמצא הידית בצד הימני ששייך למים הקרים בלבד כיון שבסטיה קלה יכול לגרום ליציאת מים חמים. [שו"ת מנחת יצחק ח"ד סמ"ד, שבת הלוי ח"א סצ"ד, ברית עולם מלאכת אופה אות יג, משנת השבת עקכ"ג].

ה. בשו"ת אבני נזר [או"ח ס' תקכו] כתב דמה שנהגו להקל לטבול בשבת במקוה שמימי חמים, הוא דווקא בטבול ויוצא מיד, ויש להזהר שלא לשהות במים הרבה.

ו. כתב בשו"ת שבת הלוי [ח"ה סמ"ד] דנכון יותר להדר ולטבול במקוה שמימי פושרים ממש.

ב. רחיצת גופו במים צוננים [מקלחת].

א. במשנה ברורה [סק"א] כתב דנהגין שלא לרחוץ כל גופו בשבת אפילו בצוננים לגמרי, וכתב הגר"ח קניבסקי [בספרו שונה הלכות שם ס"ו] שלדעת החזון איש אין האיסור דווקא להתרחץ בנהר, אלא גם להתקלח במקלחת אסור, ואפילו במים צוננים לגמרי.

ב. אמנם בשו"ת אגרות משה [או"ח ח"ד סע"ד] כתב דלכתחילה ודאי יש למנוע מלהתקלח בשבת גם בצונן לגמרי, אך ביום שרב שמצטער הרבה רשאי להקל להתקלח בצוננים לגמרי.

ג. איסור רחיצת איברים בודדים במים שהוחמו באיסור. ואופן המותר.

א. מים שהוחמו בשבת באיסור, אסור לרחוץ בהם אפילו פניו ידיו ורגליו. [מ"ב סק"ה].

ב. וכתב בתהלה לדוד [סק"י] דאם נותן מים שהוחמו מערב שבת לתוך מים צוננים לחממם באופן המותר, כגון שהצוננים אינם מגיעים

א. איסור רחיצת גופו במים חמים בשבת. ודין טבילה במקוה שמימי חמים.

א. מים שהוחמו מערב שבת, אסור לרחוץ בהם כל גופו בשבת, ואפילו רחיצת רוב גופו אסור, דגזרו שמא יחמם מים בשבת לצורך זה, אך לרחוץ פניו ידיו ורגליו כלומר איברים בודדים מותר. [שו"ע סימן שכו ס"א].

ב. וכתב המשנה ברורה [סק"ז] שלא יחממו המקוה מערב שבת יותר מדאי, כדי שיהיו המים פושרים, ולא יהיו בכלל מים שהוחמו מערב שבת שאסור לרחוץ בהם כל גופו. [כתב בשו"ת אז נדברו ח"ב סל"ה, דמה שהביא המשנה ברורה בשער הציון סק"ח בשם הרמב"ם לאסור רחיצת כל גופו גם בפושרים היינו במים חמים, וקרא להם פושרים כיון שאין היד סולדת בו, ובפושרים אלו אסור הרמב"ם רחיצת כל גופו, אך פושרים ממש לא הוי בכלל מים שהוחמו ומותר לטבול בהם].

ג. וכתב המשנה ברורה לעיין בקרבן נתנאל [פרק במה מדליקין סכ"ב אות ק] וזה לשונו שם: ובעיקר הדין כתבתי באריכות שטבילה במי מקוה חמין לא הוי בכלל גזירת מרחצאות.

ד. ועל סמך שיטה זו נהגו להקל לטבול בשבת במקוה שמימי חמים. [ועיין בארוכה בשו"ת דברי יציב או"ח סימן קס-קסב].

המשך דברות קודש מעמוד ט"ו <<<

ולמוד התורה הקדושה, יוכלו להשיג את דרגת האמונה.

(תשנ"ו)

וישב משה אל ה' ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתי, (שמות ה, כב). ובמדרש (שמות רבה ה, כב) באותה שעה בא משה והשיב דברים לפני הקב"ה אמר לו למה הרעות וכו', ואם תאמר מה איכפת לי, אם כן למה זה שלחתי ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע וגו', ע"כ. הנראה לומר, על פי דברי המדרש (שמות רבה ב, ב) ומשה היה רועה וכו', משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן, אמרו רבותינו כשהיה מרע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו עד שהגיע לחסות, כיון שהגיע לחסות, נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא, עייף אתה הרכיבו על כתפו והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך חייך אתה תרעה צאני ישראל, הוי ומשה היה רועה, ע"כ.

והנה משה רבינו ע"ה כשראה שמשעה שדיבר עם פרעה לא יצא מכך טובה לישראל, אלא אדרבה הוסיף להעביד אותם בפרך, אמר להקב"ה למה הרעותה לעם הזה וכו', ואם תאמר מה איכפת לי, למה זה שלחתי, דהרי למה שלחת דוקא אותי להיות רועה לעמך ישראל ולדבר עליהם בפני פרעה מלך מצרים, מפני שראית רחמנות שיש בי, לכן איכפת לי ומיצר אני בצרתם של ישראל.

(תשס"ב)

לקולך, ולקחת ממימי היאור וגו', (שמות ד, טו). לכאורה יש להבין דהרי הכל הוא מהבורא ב"ה, ואם רצונו ית' שיאמינו ישראל למשה רבינו ע"ה, היה יכול להשפיע על ישראל שיאמינו למשה רבינו ע"ה, גם בלי האותות והמופתים, ומהו והיה אם לא יאמינו לך וגו'. גם צריך להבין מהו והאמינו לקול האות האחרון, והרי לא היה זה האות האחרון כמבואר בהמשך דברי הכתוב.

ויש לומר דהנה בדור עקבתא דמשיחא יהיה הסתר גדול, ורק על ידי אמונה יוכלו להתחזק בעת ההיא, וכיצד באים לידי אמונה, על ידי לימוד התורה הק'.

וזה מרומז בדברי הכתוב, 'והיה אם לא יאמינו ולא ישמעו לקול האות הראשון', היינו שאם לא יראו ישראל את מעלת ותועלת האמונה ולא יחשיבוה במשך הדורות, אזי 'והאמינו לקול האות האחרון' רומז לדורות האחרונים בעקבתא דמשיחא, שבאותו הדור יהיה הסתר גדול בבחינת האות האחרון ואז העצה היחידה להתחזק על ההסתר הגדול היא על ידי כח האמונה, וזהו והאמינו לקול האות האחרון, שאז יוכרחו ישראל לבא לדוגת האמונה, כי בלי אמונה לא יוכלו להתחזק בעקבתא דמשיחא, 'והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה' וגו', פירוש שאם גם בדור עקבתא דמשיחא שהוא בבחינת האות האחרון, יהיה קשה לישראל לבוא לידי אמונה, אזי העצה להשיג דרגת האמונה היא על ידי 'ולקחת ממימי היאור' ואין מים אלא תורה, שעל ידי עסק

ויאמר משה אל האלקים מי אנכי כי אלך אל פרעה, וכי אוציא את בני ישראל, (שמות ג, יא). וברש"י הק', ואף אם חשוב אני מה זכו ישראל שיעשה להם נס ואוציאתם ממצרים, ע"כ. ולכאורה יש להבין, מה זאת שדיבר משה דלטוריא על ישראל לומר מה זכו ישראל שיעשה להם נס. ואפשר לומר דכוונת משה רבינו ע"ה היתה לשמוע את תשובתו של השי"ת שאמר לו (שם, יב) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה, כלומר הגם שאין ישראל ראויין עתה לנס דיציאת מצרים, מכל מקום כיון שעתידים ישראל לקבל את התורה ולעשות רצונו ית', זכאים הם להגאל עתה על שם העתיד.

וזו היתה כוונתו של משה רבינו בשאלתו ששאל מה זכו ישראל וכו', כי חפץ היה להורות לימוד זכות על ישראל לדורות, שמפי הגבורה שמע שאפילו שאין ישראל ראויין עתה להיגאל מכל מקום כיון שעתידים הם לעבדו ית', זכאים הם כבר עתה להיגאל.

וזהו גם הענין שנקרא חודש ניסן "החודש אשר ישועות בו מקיפות", מקיפות מלשון (אבות ג, יט) והחנוני מקיף, שבו מקיף השי"ת לישראל וגואלם אפילו שלעת עתה אין בידם זכויות, מכל מקום כיון שאח"כ יהיו ראויין להגאל גואלם השי"ת כבר עתה על שם העתיד.

(תשנ"ד)

והיה אם לא יאמינו לך, ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון, והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו

ברכת מול טוב חמה ולקבית

שירות ותשבחות ברכות והודאות נשגור בזה לידינו הנכבד והנעלה, האי גברא יקירא, ברוך הכשרון ואיש המעש, טוב ליבו ונפשו מי ימלל, לן וישב בהאלה של תורה, כמה מעלות טובות עליו, עוסק בצרכי חסד וצדקה באמונה ועומד לימין קרנות צדקה וחסד - "צדקת רבי שמעון", במסירות נפלאה. מזה את הרבים בהפצת תורה וחסידות לכלל אנ"ש במערכת 'קול לעלוב ועומד לימניו בכל עת ועונה בל"ג חפיצה בגליון 'אוהל מועד', ה"ה

הרה"ח **זאב גלבשטיין** שליט"א
בן ידידנו הנכבד מחשובי ופארי אנ"ש

הרה"ח המפורא **אברהם ישעיה** שליט"א
וחתן ידידנו הנכבד והנעלה מחשובי ופארי אנ"ש

הרה"ח המפורא **נחמן דויטש** שליט"א
בן ידידנו הנכבד והנעלה

החסיד **יוסף מאיר דויטש** שליט"א
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו נכדם הגון

כמר **שמעון נתן נטע** הי"ד
לנועל עול תורה ומצוות

יה"ד שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא שמחת החתונה א"ה ביום ראשון באולם קוסוב ויניץ רח' אדמו"ר מבעלזא 4 בבית שמש

לידידי ומכירי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת, ובשמחתכם שימח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית בת קדושים, צנועה וחסודה, עסקה כל ימיה בהכנסת אורחים במסירות נפש, יראת ה' היא תתלכל

מרת **הינדא** ע"ה בת הרה"צ **רבי שלמה זלמן בריזל** זצ"ל

אשת חבר הגה"ח **רבי יעקב הניג** זצ"ל נלב"ע ב' שבט תשע"ח תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד, האי גברא רבה, מחשובי ומפארי אנ"ש עושה חסד לאלפים, דבוק במידתו של אברהם אבינו במצוות הכנסת אורחים, ידיו רב לו בתורה וחסידות, נעים הליכות ורב תבונות

הגה"ח רבי **אהרן מאיר** שליט"א

זכות אבות יגן עלינו

נדבת ידידנו עוזו האי גברא רבא, הנודע לשם ולהלילה, איש האשכולות, משכיל אל דל, ומאשפות ירים אביו, דבוק ומקושר בל"ג לרבוה"ק ואיש סודם, מקרב ליבן של ישראל לאביהם שבשמים ומקדש שם שמים ברכים, מרחיב גבולות הקדושה בהפצת תורה יראת שמים וחסידות

הגה"ח רבי **יצחק דוד גרוסמן** שליט"א רב מגדל העמק ונשיא מוסדות מגדל אור לכבוד ההילולא קדישא של

כ"ק רביה"ק ה'ברכת משה' זיע"א זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לעילוי נשמת

האשה הצוה"ח מרת **טויבא** ע"ה בת הרה"ח ר' **זאב** ז"ל **גלבשטיין** נלב"ע ב' שבט תשע"ט תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **אפרים** בן הרה"ח ר' **שרגא פייבל** ז"ל נלב"ע ב' טבת תשכ"ד תנצב"ה.

הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד האי גברא יקירא. ליבן פתוח כאלם לוולת, משכיל אל דל, מקים עולה של תורה וחסד, זכה לקרבה יתירה

מנ"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולהבחל"ח מנ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרה"ח ר' **שמחה גריידינגר** שליט"א

נא להעתיר בתפילה עבור ידידנו הנכבד

הרה"ח ר' **משה יעקב** בן **חנה בלומה** העומד לימין גליונו מידי שבוע בשבוע **לרפואה שלמה בתשה"י**

לזכר עולם יהיה צדיק

לכבוד נשמת הרה"ק רבי **שניאור זלמן** בן הרה"ק רבי **ברוך זיע"א בעל התניא** נלב"ע כ"ד טבת תקע"ד תנצב"ה.

הונצח ע"י ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, פאר המעלות והמידות, אוהב תורה ולומדיה, יראת ה' היא אוצרו

הרה"ח ר' **יוסף פילמר** שליט"א

שיעורי הלכה ביו"ד חלק ב'

בבתי מדרשנו בימי השוכבי"ם-ת"ת הבעל"ט

בית שמש:	בית מדרשנו ברח' מנחת יצחק 15 ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א רב ומו"צ בקהילתנו הק' ביום שני בשעה 9:30 בערב
בצפת:	בבית מדרשנו ברח' ט"ז 94 ע"י הרה"ג משה סופר שליט"א אב"ד ערלוי צפת ביום רביעי בשעה 10:00
בכני ברק:	בבית מדרשנו ברח' אהרנוביץ 20 ע"י הרה"ג יצחק אייגר שליט"א רב ומו"צ בקהילתנו הק' בהפסקה בליל שבת

גם אני קבלתי ע"ע כהוראת **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:** להמשיך להוסיף וכויות

ולברך 'ברכת המזון מתוך הסידור'

שיעורי הלכה והפטר

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' **שמואל ישראל הכהן וייס** שליט"א

שהיה מסור בל"ג לרבינו הברכת משה זיע"א זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' **יצחק יחזקאל קאפ** שליט"א

משכ"ק ל"ק מרן הברכת משה זיע"א זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' **יהודה רייס** שליט"א

זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י נכדו ידידנו הנכבד

הרה"צ ר' **שמעון הורונציק** שליט"א

זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש

הרה"ח המפורא ר' **ירוחם מיכל הלוי וייס** שליט"א

זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד

הרה"ח המפורא ר' **מרדכי בריסק** שליט"א

י"ר קהל מחזיקי הדת ונשיא מכון מהריא"ץ זיע"א זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד

הרה"ח ר' **יוסף פילמר** שליט"א

זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

הונצח ע"י ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש

הרה"ח ר' **פנחס הלוי סגל** שליט"א

זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לכבוד נשמת רבינו הברכת משה זיע"א

לזכות הר"ר **משה מרדכי** בן הרה"ח ר' **ישראל חיים** שליט"א

זכותו הגדול של רביה"ק יגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל מיילי דמיטב, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, ונחת מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

מהדרות ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח הצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות

שב"ק פרשת ויחי בהיכל בית מדרשינו דקהל בית דוד בארא פארק

שמחת הבר מצווה לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א החתן שמעון נתן נטע נ"ו בן הרה"צ רבי חיים יעקב שליט"א

